

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

VI. évfolyam 9. szám (6. Jahrgang Nr. 9.)

A Z St. Gallen — Erscheint monatlich

1974 szeptember 1.

Hatvan esztendő a mérlegen

Ez év nyarán, június 28-án volt 60-ik évfordulója annak, hogy egy nacionalista szerb diák gyilkos golyója az Osztrák-Magyar-Monarchia trónörökösének, Ferenc Ferdinándnak s nevének életét Szarajevóban kioltotta. A történelmi események és katasztrófák olyan özönét indította el a gyilkos merénylet, hogy igazat kell adnunk annak a svájci újságírónak, aki a gyilkos szerb diák, Principnek tettét így jellemezte: «Valószínű ez volt a világtörténelemnek következményeiben legvésthetőbb merénylete.» A vész nagysága tudniillik abban van, hogy az máig sem ült el s olyan problémák sokaságát vetette felszínre, melyek még ma sem oldódtak meg s nincs is kilátás arra, hogy a közel jövőben megoldódnának.

A gyilkosság kötekeztében kitört az első világháború, majd közvetve a második, megszűnt az Osztrák-Magyar Monarchia, melynek keretében Magyarország megegyezően régi történelmi nagyságának fényében ragyogott s Ausztriával együtt komoly hatalmi tényező, és kiegyensúlyozó faktor volt Középeurópában. Bekövetkezett az ezeréves Magyarország felosztása s a 325.000 négyzetkilométerből maradt 93 ezer négyzetkilométer, alig több a régi terület negyedénél. Három hatalmas dinasztia tűnt el a történelem színpadáról: a Habsburg, a Német Hohenzoller, az orosz cári uralkodó család, valamint az olasz királyi család is. Ennek gyümölcseként tekinthető az orosz kommunizmus és német nemzeti szocializmus fellépése s a szovjet pánszlávizmus előretörése Európa szívébe, messze Berlinen túl; később újabb koronás fők letűnése Albániában, Bulgáriában, Romániában, Szerbiában s közvetve Spanyolországban. Sőt azt is a gyilkos golyó teherterhelésére kell írunk, hogy a szovjet-orosz uralom hatalmi erői ma ott állomásoznak a Szent Vencel téren Prágában s Szlovákiában, a kisebb szláv testvérek minden tiltakozása s ellenállása dacára.

Minket magyarokat természetesen a

legérzékenyebben a saját országunk és sorsunk alakulása érdekel. A régi ezeréves Nagymagyarország ma már csak mint fájdalmas emlékezés él bennünk, az idősebb nemzedékben. S az ifjúság, az ifjabb nemzedék? Talán nem is tudja, mit veszítettünk. A külföldön élő, felnövekvő nemzedék, a tanuló ifjúság, mely a felvevő ország iskoláját látogatja, jórészt már gondolkodásában, érzésvilágában sem magyar, törve beszéli ősei nyelvét s idegenkedik a magyar istentiszteleten való részvételtől. Itt csak a szülők erélye s hazafias érzése akadályozhatja meg azt, hogy már az első nemzedék le ne váljon az ősi törzsről.

S az otthoni ifjúság? Ennek átneveléséről az új iskolai rendszer gondoskodik. Már az elemi 5-ik osztályában kötelező az orosz nyelv, ami nyílt bevallása annak az egyébként még kifelé takargatott ténynek, hogy Magyarország a Szovjet-Orosz Birodalom áruszállító gyarmata. Hogy a magyar történelmi múlttól az ifjúság hamis képet kapjon, arról a kommunista ideológia értelmében irányított nevelés és történelmi átértékelés gondoskodik. Talán az egész rendszert a legjobban jellemzi annak a kis gyermeknek az esete, akit felszólítottak, hogy énekeljen egy magyar dalt. A kicsi engedelmességgel s belekezd egy orosz melódiába.

Ha már az eddig felsorolt jelenségek is fájdalommal kell eltöltsék minden magyar hazafi lelkét, akkor mit szólnunk ahhoz a borzalmas katasztrófához, melyet etikai-biológiai szempontból zúdított ránk a szarajevói gyilkos tragédia. A magyar nép ugyanis a legjobb úton volt ahhoz, hogy az évszázados török hódoltság szörnyű vérvesztéséget helyrehozza s számbelileg is a nagy nemzetek közé emelkedjék. Mert ha nincs két világháború, akkor ma Nagymagyarországnak 30 millió lakosa volna, a horvátokat nem számítva, s ebből a népességéből 20-21 millió, azaz közel 70 százalék magyar volna. A reális helyzet ezzel ellentétben az, hogy a

Kárpát-medencében ma van körülbelül 14 millió magyar, vagyis hiányzik 6-7 millió. Mi elmondhatjuk, hogy a két világháború nem a mi háborunk volt. Nagyon is érthető gróf Tisza Istvánnak és gróf Teleki Pálnak ellenkezése a háborús döntést illetően, mely Pandora szelencéjéből a háborús gyűlölet és viaszály fúriáit kieresztette. Ezek a fúriák még ma is dühöngenek és pusztítják, irtják, gyengítik, tizedelik a magyar életet.

Kérdezzük most a két világháború borzalmas emberirtása és anyagi pusztításai után: vajon szükségképp kellett mindennek bekövetkeznie? Nem lehetett volna higgadsággal, okossággal elejét venni a vésznek, melynek kirobanása az egykor vezérszerpet játszó Európát másod-harmadrangú kontinensé degradálta?

Ha az ember a történelem könyvében visszafelé lapoz, bámulattal kell megállapítania, mily könnyelműen sodródtak beje Európa népei az első világháborúba, elfeledve a régi görög költő, Pindár bölcsességét, aki valamikor azt mondotta: «Édesnek tűnik fel a háború az előtt, aki azt nem ismeri; aki azonban azt átélte, annak elszorul a szíve, ha azt csak közeledni látja.» Nos, Európa népei már elszoktak a háborútól, körülbelül 50 évig élvezték a békét, nem csoda, ha könnyelműen kiázták a harci bárdot s egymás rontására, pusztítására szövetkeztek. De talán nem is a háború volt a legnagyobb rossz a két világháború esetében, mert háború mindig volt és mindig lesz, amíg ember él a földön, hanem a háborút követő békekötések. Ezek a békek nemcsak az emberiség követelményeibe ütköztek, kegyetlenek, irgalmatlanok voltak, hanem a józan ész szabályait is figyelmen kívül hagyták, ami a legjobban az Osztrák-Magyar Monarchia elpusztításában nyilvánkozott meg. Közmodásshámba megy, hogy igazságosság nélkül nincs béke. Ez volt XII. Pius pápának is a jelígeje. Clemenceau, az első világháború utáni békék felelőse azonban cinikusan így nyilvánkozott a párizsi békekötések után: «Az (osztrák) császárnak csak a

(Folytatás a 2-ik oldalon)

Herrn
Prof. Dr. Gajdary Aladár
Pristerseminar
7000 Chur 2

P.P.
630 Wetzgung 1

«Példája mindig velünk lesz...»

John J. Meng, a Marymount College elnöke, a New York-i Waldorf-Astoriában tartott ünnepi vacsora alkalmával, 1974 május 13-án az alábbi beszéddel köszöntötte Mindszenty József bíboros-érseket:

Eminenciás Uram!

Hölgyeim és Uraim!

Nagy megtiszteltetést jelent számomra ez a meghívás, hogy felszólaljak e fényes alkalommal, amikor magát New York városát tiszteli meg Eminenciád jelenlétével.

Nem eléggé kifejező az, ha azt mondjuk, hogy Eminenciád látogatása nekünk lelkesítést jelent. Azt is. De jelent ezen felül bátorítást, gyámolítást, felvidítást számunkra az a bizonyíték, amit Eminenciád hoz nekünk: bizonyítéka az elv felsőbbségének a megalkuvás fölött, az igazság győzelmének az erőszak fölött, és az ember kiolthatatlan ragaszkodásának a törvényes szabadsághoz.

Az a világ, amely megalkuváson és nem elveken alapszik — egy relativizmusra alapozott társadalom — egy önzésbe merült nemzet, akiből hiányzik a kölcsönös szeretet — ezek az alkotóelemei a földi pokolnak. Ezt az igazságot tartotta szemünk előtt századokon át a magyar nép, és Eminenciád, mélyen

tisztelt vendégünk, az elmúlt néhány évtizeden keresztül.

A földrajz, politika és közgazdaság véletlenszerűen működtek össze abban, hogy Eminenciád nagy népe olyan történelmi megpróbáltatásokban részesüljön, amiktől mi, akik a világ szerencsésebb részein élünk, meg voltunk kímélve. Miközben hálásak vagyunk saját helyzetünkért, nem engedhetjük meg magunknak, hogy ne vegyük figyelembe a szerencsétlen helyzetét annak az országnak, ahonnan az itt jelenlévők közül oly sokan származnak.

Sok más társadalomnak nyújtott jó példát a magyar nép százados küzdelme azért a szabadságért és békéért, amit erkölcsi elvek és törvény alatti egyenlőség urálnak. Magyarország nagyjai változatlanul hoztak áldozatot, szenvedtek, inkább meghaltak, mintsem hogy megtagadják azokat az erkölcsi igazságokat, amik egyedül alkotják az emberi boldogság tartós alapját.

Ma erkölcsi relativisták vesznek minket körül itt Amerikában és máshol is.

Ezek csak a saját érdeküket ismerik el viselkedésük vezérelvének. Nekik a szeretet csak önszeretet. A törvény nekik csak az, ami az ő egyéni céljaikat szolgálja. Jog nekik csak az, amit másokra tudnak kényszeríteni. Kötelességet, kivéve, ami nekik kijár, nem ismernek.

Ezért több mint szokványos hálával kell, minden rendesen gondolkodó ember elismerje egy korunkbeli férfi hatalmas erejét, aki személyes lekötelezettségével az erkölcsi igazságokhoz példaadóként áll az egész világ előtt.

Mi tiszteljük őt, nagyra becsüljük őt. Mindszenty József bíboros él velünk, a változó véleményektől befolyásolatlanul, a relativisták rágalmaiktól érintetlenül, meggyőződéseiben biztosan, Istenbe és emberbe vetett hitében szilárdan. A remény irányfénye nekünk, akik hiszünk az ember tökéletesíthetőségében. A bizalom bástyája azoknak, akik az emberi szabadságért küzdenek. Példája mindig velünk lesz. Éljen soká az emberi család közösségében!

Végül is, ahogy mi imádkozunk az ő személyes boldogságáért, úgy áldjon ő meg minket és drága népét imáival ebben a végtelen küzdelemben, hogy szabadságot és szeretetet hozhassunk a gyűlölettől elfáradt világnak.

HATVAN ESZTENDŐ A MÉRLEGEN

(Az első oldal folytatása)

nadrádját hagytuk meg.» A második világháború után pedig az amerikai elnök, Roosevelt könnyelmű engedményei Sztálinnal szemben hozták Közép-Európa népei nyakába az istentelen bolsevizmus uralmát.

Maurice Paléologue, Franciaország valamikori nagykövete még a cári Oroszországban, «Kaiserin Elisabeth» című művében megemlíti, miért kellett a Monarchiának tönkremennie. Amikor Németország az 1870-es években szövetségre lépett a Monarchiával, mely szövetségéből később hármasszövetség lett, a Monarchia függőségbe, majd alárendeltségi viszonyba került a Német Birodalommal szemben s «Bismark redkívül boldog volt ama mód fölött, ahogy Ferenc József a secundans szerepét játszotta.» Ugyanez okból — írja ugyancsak a francia nagykövet — «Georges Clemenceau később mint a Habsburg-Dinasztia kérlelhetetlen elpusztítója lép fel, mert nem tudta megbocsátani, hogy szolgálai módon a Hohenzollern-i Németország igája alá hajította magát, azon elporoszosodott Németországába, mely Rudolf (trónörökös) előtt annyira gyűlöletes volt.»

Pedig Ferenc József kapott intést a XI. Pius pápa által szentté avatott Don Boscotól, aki — mint közismert — a

prótétálás karizmájával is meg volt áldva. Mintegy isteni üzenetként közli a szent a császárral többek között: «Támaszkodj Észak hatalmaira, de nem Poroszországra. Létesíts Oroszországgal kapcsolatot, de nem szövetséget. Lépj szövetségre a katolikus Franciaországgal, Franciaország után Spanyolországgal. Legyetek egyek gondolkodásban és cselekvésben. Okossággal és tetterővel legyőzhetetlenek lesztek. Ne higgy! azok hazugságainak, akik az ellenkezőt mondják. Fordulj el a megfeszített ellenségeitől és bizzál bennem, aki a seregek fölötti győzelmek adományozója, a népek és uralkodók Megváltója vagyok.» (Jos. Eller: Prophezeiungen über die Zukunft der Menschheit. 42. o.) Ezt az írást 1873 júliusában Ferenc József császárnak saját kezébe adták, aki azt el is olvasta és különleges köszönetét fejezte ki a küldővel szemben. De nem cselekedett az üzenet értelmében, mérhetetlen kárára népeinek, Európának s az egész emberiségnek.

«Historia est magistra vitae — A történelem az élet mestere», szól a közmondás. Az ember azt hinné, hogy a népek megszívlelik a történelem tanítását. Sajnos, a két világháború borzalmai és pusztításai nem győzték meg az emberiséget arról, hogy a béke jobb, mint a háború, de igazságosság nélkül nincs béke. A bolsevista imperializmus nemcsak makacsul ragaszkodik a második világháborúban szerzett foglalá-

saihoz, hanem azt a Nyugattal hivatalosan elismertetni törekszik. A hadfelszerelés kiadásai a két világhatalomnál csillagászati számokban fejezhetőek csak ki, ugyanakkor az emberiség egy részének nincs meg a mindennapi kenyere, csak Kalkuttában körülbelül naponta 40 emberi hullát szednek össze az utcákon.

Ma az egész emberiséget szorongás tölti el a jövő miatt. A két szuperhatalom annyi atombombával rendelkezik, hogy órákon belül meg tudná semmisíteni minden életet a földön. Egy meg gondolatlan intézkedés egyik fél részéről elég volna, hogy a pokol hatalmai elszabaduljanak s minden földi kultúrát, művészetet, szépséget, életet örökre elpusztítsanak. A kimenetel minden esetben attól függ, hogy az emberiség visszatál-e az Istenhez vezető útra, Teremtőjéhez, aki azt akarja, hogy az ember éljen és el ne vesszen. Mert ma is érvényes az, amire III. Kallixtus 1456-ban figyelmeztette a keresztény világot: «Térjünk vissza Istenhez bűntel, sirással és imával, akkor az Úr is visszatér hozzánk... Mert az Ő karja ma sem rövidült meg, Isten jóságos, irgalmas, türelmes, nagyirgalmasságú, nagyobb az Ő irgalma, mint népének gonoszása.»

VECSEY LAJOS

Mátyás

Ha tavaszi délelőttön vagy őszi hajnalban elkiáltotta valaki magát a völgyben: Mátyás... valahonnét — mint visszhang — hahót kiáltottak az erdős domboldalak, melyeken tavasszal sárgult a kankalin meg a som virága, ősszel pedig aranyba és bíborba öltöztek a fák, mint vénülő királynők, akik csak a múltnak és a tükörnek öltözködnek.

Nyáron néha elmaradt a visszhang, mert Mátyás ilyenkor a cséplőgép körül volt elfoglalva, vagy olyan mélyen aludt valahol a patak parton, hogy nem ébredt fel, ha a kiáltás elszállt a völgy felett. Nem ébredt fel, mert előtte való nap muzsikálni kellett valahol, füle tele maradt a bőgő brummogásával, fejében pedig ködös mámor úszkált, és ha meg is hallotta nevét, legjeljebb elfordult, és csak ennyit mondott, hogy: nem iszom többet... és másik oldalára fordult hangos sóhajtással.

A visszhang aztán megunta a kiabálást, de megunta a bognárlegény is, akit én küldtem Mátyásért, aki cigánybíró volt, muzsikus, ívágó és postás. Egyszóval nem olyan akárki ember.

Valamikor a cigánybírók hatalom voltak, de Mátyásra ebből már kevés maradt, mint ahogy a rangok megkoptak általában, és csak a címek maradtak meg. Kis emberek és nagy címek. Így, Mátyás is. Nem bíraskodott ő már sehol, de nem is akart. Egyszer szeretett volna ítéletet mondani, de a kontrás úgy vágta képen — bal kézzel —, hogy Mátyás állkapcsát doktornak kellett helyreigazítani.

Mint muzsikus, természetesen primás volt. Hála a kis és nagybögőnek, nem lehetett sokat hallani belőle, de amit lehetett, az önálló technikára vallott. Lakodalom Mátyásék nélkül alig eshetett meg, már csak azért sem, mert őket nem kellett hívni. Az ugyan előfordult, hogy nem ők muzsikáltak, de ilyenkor a tűzrakásnál, nyársforgatásnál és egyebütt tették «hasznossá» magukat.

Másnap természetesen nem dolgoztak, de eltűntek, mint a kámfor, és csak a magasan szálló felhők tudták talán, hogy az erdő melyik tisztásán alusszák az előző napi fáradalmakat. Ha nyár volt. Ha meg tél, akkor az istállópadlások szénáján pihentek, és itt sem látta őket senki, hacsak a verebek nem, akik azonban afféle haszontalan, kóbor népség, tehát nem árulták el őket.

Ilyenkor nem csattogott a fejsze az erdőn, apró tüzek kék selyemfüstje nem simogatta meg a fák fagyos ágát, és a kivágott fák ropogó zuhanása sem hallatszott, ami olyan, mint a fájdalom száraz felhördülése.

Csend volt ilyenkor az erdőn, a szep-lős bognárlegény hiába kiáltotta Mátyás nevét, nem szólt vissza még a visszhang se, mert a téli erdő hallgat, és a kiáltásra ráhull a hó, vagy elveszik a ködben.

Pedig nagy szükség lett volna néha Mátyásra, aki postás is volt, ami nem jelent közönséges levélhordót. Azt is mondhatnám, hogy Mátyás maga volt a posta. Nemcsak hozta, de vitte is a leveleket, csomagokat, üzeneteket, és néha annyi megbízással talpalt a szomszéd városkába, hogy más ember az összeírásba már belefáradt volna.

Mátyás nem fáradt bele. Nem irt fel semmit, mert a betűk ismeretlen jószágok voltak előtte, de nem felejtett el semmit. Rongyos kabátjának egyik zsebében volt a főerdész úr pénze, akinek puskapor kellett és brillantin, a másikkban a tanítókisasszonyé, akinek levélpapírt kellett venni és egy bizonyos kenőcsöt, melynek Mátyás szerint olyan szaga volt, mint a cserebogárnak, a harmadikban pedig az én levelem. Fontos levél! Őt pecsét volt rajta, és a doktorék kislánya nem sajnálta érte a pálinkát, amit az urak konyaknak hívnak.

Ha a kisasszony nem volt mindjárt kéznél, Mátyás megállt az ajtóban, és azt mondta:

— Iratot hoztam...

— Add ide, Mátyás, majd beviszem — mondta Anna, a kis cseléd, aki egy évet elengedett volna életéből, ha ezekbe a levelekbe, csak egyszer bepilanthat.

— A kisasszonynak hoztam!

Szóval Mátyás gentleman volt, ám-bár az is lehet, hogy a kis cselédből nem nézte ki a pálinkát... és inkább várt.

A jó öreg doktor, aki egyébként goromba volt, mint a pokróc, néha Mátyást egyszerűen kidobta.

— Odakünt várj! — ripakodott rá, és Mátyás meglepő vidámsággal ugrott ki a zöldre festett ajtón, mert tudta, hogy a doktor úr látszólagos gorombaságai után csak megjelenik a pálinkásüveggel, és utána azt mondja, hogy a fene tudja, mi írivalója lehet a segédtszít úrnak, és különben is mért tesz a levélre öt pecsétet, mikor a kutya se kíváncsi rá...

A szóban forgó segédtszít urnak azonban abban az időben mindennap volt írivalója. Egyedül élt az erdőben, háza ajtajában két évig érő fenyő állt őrt, a tavasz, a nyár, az ősz, a tél ott jártak ablaka alatt, benéztek hozzá, és különös gondolatokat suttoztak egy szobáról, hol este van, ég a tűz a kályhában, és a segédtszít úr azt mondhatja a doktorkisasszonynak, hogy: a feleségem.

Ezek azonban akkor még nagyon távoli dolgok voltak. Mátyás hordta a leveleket, a puskaport és kenőcsöket, hegedült, ha kellett, és vágta a fát, ha nagyon muszáj volt. És új kunyhót rakott a domboldalon.

— Minek az neked, Mátyás?

— Csak — mondta, és zavarában köhintett. Ez ősszel volt. Akkor már köd hentergett a völgyekben, hullott a levél, és a vadlibák tanácstalanul kiabáltak esténként, mintha utat tévesztettek volna.

Amikor kész volt a kunyhó, újra bekopogott, és előleget kért a fára, amit majd a télen vágnak.

— Megházasodom — mondta. — Őt száz az asszonyért meg valami a költségekre...

— Az asszonyért?

— Nálunk az úgy szokás, kérem szépen...

— Hát elég rossz szokás, Mátyás! És szép-e legalább az a lány?

Mátyás csak legyintett:

— Szegény cigány vagyok én... nem válogathatok... — De azért úgy mosolygott, mint aki jó vásárt csinált.

Azután jött a tél. Durrogtak a puskák az erdőn, nagy vadásztüzek fekete foltokat olvasztottak a hóba, a szél sziszegve járta a nádat, és hajnalonként ríttak a disznók, mert kövérek lettek, és félték a késtől, mely hideg volt és kegyetlen, mint maga a halál.

Este azután, amikor elhallgattak a puskák, és új hó hullott az erdőre, elcsendesedett minden. A varjak fekete gombócként ültek a fagyos ágakon, a szél puha sóhajtással hordta a havat, valahol talán szánkók csilingeltek, de azt nem hallottam, mert ropogott a hó a lábam alatt, amint fáradtan hazafelé ballagtam.

Szemembe ekkor egy kis fény intett, és a fényről eszembe jutott Mátyás. Kunyhójukon kis ablak volt, mint a tenyerem. Tenyéryi fény. Megálltam. Halk, sötét téli este volt, és az estében valami lágy, simogató muzsikaszó szállt szét, mert a kunyhóban Mátyás, a szegény cigány pár napos feleségének hegedült.

Ki mondta azt, hogy ez a Mátyás nem tud hegedülni? Szinte hívott a puha fény, a hegedűszó, és beleskeltem az ablakon, mely tört üvegdarab volt csak, de túl rajta egy egész világ.

A sarokkemencében égett a tűz, aranyos lobogása ráfolyt a rongyokra, a teknőre, a baltára és a cigányasszony arcára, aki fejét Mátyás ölébe hajtotta, és fekete szemén elömlött a tiszta boldogság.

Égett a tűz, szállt a muzsika, és én akkor nagyon irigyeltem Mátyást. Magamra gondoltam, a doktorkisasszonyra és arra, hogy Mátyás ötszáz koronáért az egész világot megvásárolta magának.

Én milliókat adtam volna érte, ezüstöt vékaszám, aranyat zsákszám... különösen, ha lett volna.

FEKETE ISTVÁN

Amint mi is megbocsátunk...

«A Miatyánkot sokszor, szívesen imádkoztam. Igaz, legtöbbször szokványosan. Részben megszokottságból, részben szükség szerint. Legtöbbször emberi problémáim közepette, amikor bajban voltam, vagy valamit nagyon szerettem volna elérni.

Igaz, hogy nem is nagyon tudok több imát, legfeljebb még az Udvözlégyet. Ezt eddig elégnek is tartottam. Nem nagyon erőltettem meg magam a válás életében, de nagy világproblémák se igen érdekeltek.

Most, hogy ennyi oldalról világította meg az Életünk a mindennapi kenyér problémáját, kénytelen, de nem kelletlenül imádkoztam most először önzetlenül és «világtávlatban» is.

Talán a mindennapi kenyér általános kérdése összehozhatna bennünket embereket, bármilyen vallásban gondolkozunk is, vagy, ha nem is hiszünk, mégis jóakarátú emberek vagyunk — legalább is legtöbben.

Minden ember érdeke a mindennapi kenyér megszerzése. De a mai «egységessülő» világban — amikor messzi földről szállított élelmiszerek kerülnek mindennap asztalunkra — meg kell szoknunk az együttgondolkozást, az együttérzést, a kisegítést... Pl. csak az olajválságot említsük: mindannyiunk meleg szobája, kocsink elegendő benzinje függ messzi országok gazdálkodásától, egyes emberek hirtelen elhatározásától...

Nekünk, akik hiszünk, tudjuk, az ima is már «valami». Komoly érték, erő. Ha ima közben el-gondolkozunk, elmélkedünk azon, hogy minek is köszönhetjük ezt a mai problémát, talán eszünkbe jut, hogy a hirtelen támadt és tőlünk távoleső politikai problémákon túl, — talán nekünk is van valami közünk mindehhez. Hogyan gondolkodtunk, hogyan segítettük pl. azokat a népeket, akiktől nyerjük a nyersanyagot mindennapi életünkben. És ha mindannyiunkban felébredne a felelősségtudat, ha valóban testvérünknek tartanánk minden embert, talán más lehetne az életünk, lassan a világ képe?!

Igen, el lehet képzelni.

De ez még nem sok. De sokak imája és jóakarata, kitartó, szívós munkája mégiscsak több a semminél. És tanúi vagyunk mindannyian annak, hogy a kemény sziklára hulló vízcseppek 'semiségük' ellenére is olyan erőt képviselnek, hogy partot mosnak, sziklát vájnak, utat törnek maguknak.

Jézus szeretetének cseppjei már kétezer éve hullanak az emberszívekre és egyszer talán mégis lesz eredménye, talán nagy lendületre is juthatunk...

Remény és kétely között ingadozunk. Mert a valóságban úgy látszik, hogy az emberszívek keményebbek még a sziklánál is. Hiába az ima, hiába Isten in-

telme, hiába Jézus szeretete, hiába a Miatyánk milliószor elrebegett sok szép gondolata, mi még jobban megmerevedünk, keményebbé, hajthatatlanokká, könyörtelenné válunk.

Vagy meglátszik a történelemben az, hogy nagyon sokszor szívből is kimondjuk: «Bocsásd meg a mi vétkeinket, amint mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek...» (Mt. 6, 12.)

Felfigyeltünk már mi valaha erre a kéremszóra? Milyen rossz, hogy ebben a mondatban két gondolat rejlik, — és mi annyira elakadunk az elsónél, önmagunknál, hogy csak a mi bűneink bocsánatáért könyörgünk. Amikor még több volt a hitünk, reményünk és félelmünk, akkor is csak a magunk jó vagy jobb sorsa érdekelt. És mivel úgy éreztük, hogy csak körülöttünk forog a világ, hát csak egyéni jólétünk foglalkoztatott, érdekelt, izgatott.

Azért történhetett, hogy asok kegyelem-csepp, vagy áradat sem volt képes szívünk jegét meglágyítani. Szemünkről nem eshetett le a hályog és semmiféle fordulat sem volt képes eltávolítani onnan azt a bizonyos gerendát, mely miatt szerencsétlenségünkben csak kértük az irgalmat, de azt is csak Istentől. Az emberektől nem, mert gőgünkben csak a sértés mélységét érzékeltük és másokat olyan gonoszsággal vádoltunk, amelyet nem tudtunk, azaz nem akartunk megbocsátani.

De akkor miért adott Jézus olyan imát a szánkba, amelyben számunkra egy terhelő szó is szerepel. Önmagában ugyan jelentéktelen, de ahogy a kétirányú irgalmasságot, megbocsátást összeköti, úgy minden irgalmazni nem tudó, bosszúálló számára az ima szinte átok. Annyira az, hogy *magunk kötjük meg Isten kezét, mert bár kérjük, de úgy, amint mi is megbocsátunk.*

Mi azonban nem bocsátunk meg. Sőt egyenesen irgalmatlanok vagyunk egymáshoz, tudatosan bosszút állunk, jogosnak tartjuk ezt a bosszút. Fojtogatjuk egymást, halálunkig tartó haragban élünk. Életünk és történelmünk szinte a bosszúállás, a revans szellemében folyik le. Ha ma a férjem megbánt, vagy a szomszédom, munkatársam megsért, holnap már én válok vissza, erre ő rádupláz... és ez folyik. Gyermekek öröklik szüleiktől, majd az unokák.

Veszedelemes szócska ez az «amint».

De még ha nem is mondanánk ki, akkor is igaz marad, hogy a bűn bánat nélkül bűn marad. Jézus kimondta azt is, hogy: «Így tesz mennyei Atyám is veletek, ha mindegyitek szívből meg nem bocsát felebarátjának!» (Mt. 18, 35.) De még megrendítőbb Jézus szava a házasságtörő asszony esetében: *Aki bűn nélkül van közületek, az vesse rá az első követ!* — Asszony, hol vannak a vádlóid? Senki sem ítél el téged? — Senki, Uram.» (Jn. 8, 7, 10.)

Mi azonban nem imádkozunk gondolkozva. Onszeregetünk szinte elveszi eszünket, józan ítélőképességünket is. Vakká tesz önzésünk. Akaratgyengévé. Látjuk, tudjuk, hogy szükségünk van egymásra, a békére, nekünk és az egész világnak. De a lényegét nem vállaljuk.

Nem tudunk áldozattal is, önzetlenül is szeretni! Nem tudunk irgalmazni, megbocsátani. Valóságosan, záradék nélkül, csak így: megbocsátom, de nem tudom elfelejteni...

Mi lehet mindennek oka? Miért fogyatkozott meg ennyire szeretetünk? Talán mert megingott, megfogyatkozott hitünk és reményünk is?! Nem tudunk irgalmazni. De úgy igazában tudunk-e Isten irgalmában hinni és remélni? Az ítélő, a bűnöket korbácsoló, szigorú Bíró áll csak előttünk mindig Isten képeként, pedig az Irgalom Rendjében élünk. «Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát küldte el...» (Jn. 7, 9.) Pedig bizton hihetjük Szent Pállal, hogy *«a remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által. Krisztus ugyanis akkor, amikor még erőtleneke voltunk, meghalt a gonoszokért.»* (Róm. 5, 5.)

Kicsit mi is mindnyájan úgy vagyunk, olyan jól meg tudjuk ítélni mások vétkeit, úgy tudunk botránkozni és engesztelhetetlenül haragudni, mint ahogy Graham Green írja le egyik regényében a vallásos asszony botránkozását és ítéletét sokat szenvedett, de tévútra jutott férje öngyilkossága fölött: az asszony itt plébánosával beszélget. «A szegény... Miért szegény... Én szánakozom minden boldog tudatlan emberen, aki közülünk ilyen szituációba keveredik. — Rossz katolikus volt. — Ez a legprimitívebb ítélet, amit hallani lehet — intette a plébános. — És végül ez a szörnyű tett: tudnia kellett, hogy ezzel örök kárhozatba veti magát. Igen, túlságosan is tudta. Nem tartott semmit az irgalomról, csak akkor, ha másokról volt szó. — Nincs is értelme, hogy imádkozzunk érte. — Ekkor a pap becsapta a naplót és haragosan kiáltott: Kérem Ont, hogy ne képzelje be magáról, hogy ön vagy én, valamit is tudunk Isten irgalmáról...»

— De az Egyház tanítja.

— Én tudom, mit tanít az Egyház. Az Egyház ismeri az összes törvényt. De arról nem tud, ami akár egyetlen egy ember szívében is végbemegy.

— Ön azt gondolja, hogy mégis van remény? — kérdezte az asszony.

— Mondja asszonyom, ön haragoskeserű érzelmekkel gondol rá?

— Bennem nincs már harag.

— S gondolja, hogy Isten keserűbben haragos, mint Ön — kutatta tovább a pap.»

Fel kell szítanunk mindannyiunknak hitünket, reményünket Isten irgalmában! Akkor tudunk igazán könyörögni — reménnyel és szeretettel, igaz javulási szándékkal szívünkben — bocsá-

Szent László külföldi emlékei (III)

A bécsi Fogadalmi-templom

(Votivkirche) annak emlékére épült, hogy I. Ferenc József 1853 februárjában Libényi János magyar anarchista merénylete során szerencsésen megmenekült. A közadakozásból épült templom homlokzatán, az egyes országok, tartományok védőszentjeinek szobrai közt középen szt. István királyt, a sor végén pedig Erdély védőszentjeként szt. Lászlót láthatjuk. A művészi kiállítású üvegfestmények a második világháborúban elpusztultak, az a három is, amelyet Simor János esztergomi érsek, Zalka János győri püspök és Haynald Lajos kalocsai érsek költségén állítottak. Az utóbbi üvegablak volt esztétikailag a legszebb: Rieser Mihály bécsi festő tervezte, rajta a magyar szentek között szt. László alakjával.

Az osztrák főváros magyar papnevelőintézetének, a *Pázmáneumnak* kápolnája 1900-ban kapta oltárképét, amelynek a magyar szenteket térdelő helyzetben mutató sorában szt. László vértess alakja is látható. Az intézet lépcsőházában kb. 1 méteres színes László-szobrot állítottak fel: a koronás királyt jobbáiban csatabárdot tartva ábrázolja.

Az európai egyetemek közt hazánk szempontjából a *bécsi* volt — érthető okokból a legjelentősebb. IV. Rudolf alapította 1365-ben és első statutumában (1366) a négy egyetemi «nemzet» (natio) egyikéül a negyedik helyen a magyart jelölte ki, amelyhez a magyar szentkorona területén kívül az aldunai tartományok népei is tartoztak; a második statutum (1384) a natio hungarica-t már a harmadik helyre teszi, hozzájuk csatolva a lengyelek, csehek, morvák és görögök csoportjait. A natio élén a választott prokurátor állt, aki az ügyeket vezette és az érdekeket képviselte. A magyar csoport «ládában» őrizte anyakönyveit, az ülések jegyzőkönyveit szt. László életrajzával együtt. Ezek 1453-tól kezdve fennmaradtak s

natért! S akkor, de csak akkor, képesek leszünk majd az Ő nyomán, példájára és szeretetével, az Ő erejével megbocsátani mindazoknak, akik megbántottak, vagy nekünk csalódást, szomorúságot, kárt vagy bánatot okoztak.

Fel kell szítanunk szeretetünket, erősnek, igen forradalminak kell annak lennie! Ahogy Isten végtelen irgalma és szeretete eltörli a bűnök sokaságát, úgy Vele, Őt nézve, Őt szeretve képesek leszünk mi is szeretetünk erejével befedni embertestvéreink gyengeségeit! De ehhez tudatosan, és mindennap, minden választásnál újra a szeretetet kell választanunk! Őnmagunkban a szeretet erejével kell diadalmaskodnunk a kishitűségen, haragon és bosszúálláson!

GAUSZ TIBOR S. J.

velük együtt a naplót s pecsétet most az egyetem levéltára őrzi.

Az egész natio részvételével 1414 okt. 7-én rendezett gyűlésen fogadták el és emelték törvényerőre a statutumokat «Isten és szt. László tiszteletére». 1415-ben a magyar akadémiai csoport azt kérte az egyetem tanácsától, hogy védőszentjének, szent László királynak jún. 27-i ünnepét illően megünnepelhesse s erre a célra a natio tagjaitól pénzbeli hozzájárulást kérhessen. A tanács a kérést teljesítette. Külön statutum intézkedett a védőszent, László király ünnepének megünnepeléséről; a procuratornak 12 magyar arany dukát pénzüsszeget kitevő büntetés terhe alatt kötelességévé teszi, hogy a szt. István-dómban rendezendő ünnepi istentiszteletet előkészítse, alkalmas szónokról és a megfelelő honoráriumokról gondoskodjék. Az 1453-i számadások egyike szerint az ezévi ünnepi szónok kármelita szerzetes volt, aki négy társával együtt végezte az ünnepi szentmisét s a procurator 12 dénárt adott ki az összes költségek fedezésére.

A kéziratos jegyzőkönyveket több, kézifestésű szt. László-kép gazdagítja. A legszebb darab valamennyi között az 1629-ik évről való és egy nagy A betű iniciáléjában szt. László küzdelmét festi meg a leányrabló kunnal: a vértbe öltözött király koronás fejét glória veszi körül, rövid kardot emel a rablóra, míg a leány a csatabárdot fogja és ütni készül vele. A színeit élénken megőrző, finomrajzú és mozgalmos kompozíció bármelyik középalmi neves miniaturnak is díszére válnék.

Az évszázadokon át fennálló és komoly kulturális hivatást betöltő natio academica hungarica egy, 1881 május 27-én a skót-bencések gimnáziumában tartott ülésen mondta ki a csoport feloszlását. Az elnöklő magyarszármazású dr. Emerich Gabely gimn. tanár írta alá a jegyzőkönyvet és az iv alján elhelyezte a natio kis és nagy pecsétjének viaszba nyomott mását. A pecsét körirata: Sigillum Nationis Ungaricae Vien. Austr. 1672. A pecsétkép a lovon ülő szent királyt kezében a csatabárdal mutatja be. Feje fölött, felhőkeretben a koronát viselő Magyarok Nagyszonyja, baljával egy jogart, jobb kezével a térden ülő Gyermekeket tartja.

A két pecsétet a natio díszes serlegével együtt a budapesti Szépművészeti Múzeum őrzi.

Még a bécsi emlékeknél is sokatmondóbbak azok, amelyek Középeurópa legnagyobb búcsújáróhelyén, a 700 éves múlttú, magyar történelmi levegőt árasztó *Máriacellben* várják a zarándok magyarokat.

Nagy Lajos királyunk máriatisztelő és templomépítő szellemének köszöni létét az itteni első nagyszabású gótikus templom, amelyből a középhajó és a középső, kimagasodó torony maradt

meg. Katolikus magyarjaink ragaszkodásának megannyi jele a kincstárnak adott sok votivtárgy és kép, még inkább azonban a négy mellékkápolna, köztük szent Lászlóé is. Ezt a mellékkápolnát Szelepcsényi György esztergomi érsek építtette 1674-ben s elkészíttette az oltárral szemben lévő síremlékét is: térdelő helyzetben ábrázolta őt Karl Gianollo 1677-ben. Az érsek 92 éves korában halt meg, temetése itt 1685-ben történt.

Szent Lászlónak jogart és csatabárdot tartó oltárszobra fából van, valamikor ezüstszobor állt a helyén. A menyegyzetképek a szent király életének jeleneteit ábrázolják. A kápolnát 1857-ben Szcitovszky János esztergomi érsek saját költségén (1200 arany) Kőbel bécsi aranyozóval gazdagon díszíttette.

A kápolna ma is *történelmi szerepet* tölt be. 1954 május 1-én ugyanis az osztrák katolikus munkásifjúság nagy ünnepség keretében vállalta a vasfüggöny mögötti országok imavédnökségét Máriacellben. Az ünnepség során az osztrák egyházmegyék munkásifjúsága egy-egy gyertyát gyújtott meg imájának és ádozatának jeléül. A szertartás végén a gyertyákat kioltották és a pogányverő Szent László magyar király kápolnájában állították fel. A gyertyákat addig nem gyűjtik meg, amíg az elnyomott népek vissza nem nyerik teljes szabadságukat.

A fogadalom emlékére a szent László-kápolna falán a következő feliratú márványtáblát helyezték el: «Ausztia katolikus munkásifjúsága imádkozik és áldozatot hoz a Keleten üldözött testvérekért és ezen elhatározás külső jeléül átveszi a szent László-kápolna felügyeletét, mígnem a Kelet népei maguk ismét Máriacellbe zarándokolnak. 1954 május 1.» — A magyar gyertyát jobbról a negyedik helyen állították fel. Ezt a gyertyát a kismartoni (eisenstadti) egyházmegye katolikus munkásifjúsága ajánlotta fel Magyarországot. A gyertyán Burgenland címere látható ezzel a felírással: «Burgenland áldozatot hoz értetek.»

Szent Lászlónak történelmünkben oly kimagasló és legendáktól is övezett alakja a múlté, de szelleme örök jelen. A júniushavi hősök ünnepe, ha úgy fordul a naptár, 27-én szent László eszmei alakját hozza közel a katonák életét is áldozó hősiességéhez. A világon szétszórt magyar harcosok és hívők közössége hagyományos szellemben mindenkor istentisztelettel vezeti be a hősokról való megemlékezést még ma is, amelynek a hősök emléke előtti katonai tiszteletadás — helyenként eredeti csapatzászlókkal — ad méltó befejezést. A szt. László nevét viselő serleg, vándordíjak és egyesületek, a róla szóló történelmi megemlékezések adják további jelét az emigrációban ma is élő lovagkirály-kultusz hagyomány-őrző szellemének.

CSER-PALKOVITS ISTVÁN

Félelem nélkül – az alázat csúcsán

– Szeljegyzetek Mindszenty bíboros esseni bérmaútjához

Július 13.-a, szombat, füledten meleg, esőre hajló, nyári nap; olyan igazi, ruhrvidéki idő: a düsseldorfi repülőtér fölött gomolygó felhőben biztosan több a füst meg a korom, mint a vízpára.

Mindezt azonban mi már észre sem vesszük; hiszen mi itthon vagyunk, már amennyire hazáját vesztett ember itthon lehet ebben a világban, mindenestre itt élünk Essenben, Düsseldorfban, szóval a környéken. S elutazni sem akarunk, vendéget várunk, vagy ötven magyar, az esseni magyar plébános, Mikó György vezetésével, magas vendéget; a legtöbben közülünk sötét ruhába öltöztek, a hölgyek közül néhányan díszmagyarba, a gyerekek kezében piros-fehér-zöld zászlócskák lengenek. A környezet azonban csak akkor neszel fel igazán, amikor egyszerre megjelenik *dr. Hengsbach* esseni püspök kíséretével s a fotóriporterek kicsiny, de valahogy mindent betöltő rájával.

Azután megérkezik a vendég: Mindszenty József, Magyarország hercegprímása; mert — ahogy a német sajtó is minden cikkében megállapította — Mindszenty bíboros a magyarok nagy többsége számára hercegprímás marad, történjék bármi is.

Az első benyomás: kicsiny, törékeny aggastyán. A püspöknek, amikor átölelik egymást, éppen a válláig ér. De aki gyors mozdulatait, biztos járását s szemé villanását látja, önkéntelenül a legendás híru damaszkuszi acélpengére gondol. És egyszerre megfordul a kép: nem mi fogadjuk őt, ő fogad minket. Mindenkihez van rövid, de kedves szava, meleg kézszorítása, mintha azt mondaná: Isten hozott benneteket házamban. S valóban: a repülőtér oly személytelen, rideg csarnoka egy pillanatra az ő érseki palotájává válik.

Sajtókonferencia

A sajtókonferenciák a közéleti emberek számára az egyik legkeményebb próbakövet jelentik. A sztárok reklámfigurává, a politikusok bábuvá alacsonyodnak; csak kevesen, nagyon kevesen tudnak olyan szuverén módon uralkodni a szenzációra éhes riporter-had fölött, ahogy azt a nyolcvankét éves magyar bíboros teszi, az essen-werdeni papi szeminárium termében.

A számtalan, cikkázó kérdésre adott válaszok egyszerűek, világosak, meggyőzők. Talán éppen azért, mert annyira nem illenek a «nemzetközi enyhülés» vágy-hazugságokkal terhes légkörébe. Keleteurópai államok? Nem léteznek. Ott, ahol a nyugat keleteurópai államokat tart számon, a Szovjetunió fehér gyarmatai fekszenek. S az állító-

lag egyre inkább emberarcot öltő kommunizmus? Változatlanul istentelen s ezért embertelen rendszer, mely megfojtja a népek lelkét. S a kommunista államok alkotmányában hivatalosan biztosított úgynevezett vallásszabadság? Ó nem! A vallásszabadság totális hiánya a kommunista államokban korunk egyik égető kérdése, mely sürgősen megoldásra vár. É a sokat emlegetett dialógus kelet és nyugat között? Igen, sokat beszélünk, túlságosan sokat, annyit, hogy a szavak lassan avasodni kezdenek.

Milyen egyszerű minden, ha van valakinek elegendő bátorsága az őszinteségre; ha valaki nem fél kimondani mindenki által tudott, nyilvánvaló igazságokat. S ha valakiben van elegendő alázat ahhoz, hogy egész életét ilyen burjánzó vágy- és célhazugságok súlya alatt egyre inkább fuldokló igazságok szolgálatába állítsa.

Mit tekint élete feladatának a nyolcvankét éves bíboros? Felkeresni az embereket, elmenni hozzájuk, elsősorban honfitársaihoz, akik az őt világrészen szétszórva élnek s a gazdasági jólét közepette szellemileg oly gyakran gyökértelenül tengődnek; s akiknek lelki gondozására az egyháznak még ma sincs egységes, központi irányított szervezete. A jó pásztor megy a juhait után.

Főpapi szentmise

És a juhok örömmel követik a pásztor. Aki július 14.-én, vasárnap reggel tíz perccel a meghirdetett kezdés előtt érkezik az ezerszáz éves esseni székesegyház kapujához, már későn jövőnek számít s bizony mindkét könyökét használnia kell, ha be akar jutni a középhajóba. Szinte hihetetlen, hogy a tömeg mégiscsak szétnyílik valahogy, hogy utat engedjen a bíborosnak és az esseni püspöknek, valamint a kíséretnek: a negyven fehér karingbe öltözött miniszteri fiúnak s a színes magyar képviselőket hordó csoportnak, amelynek táblái magyar és német nyelven világosan tudtára adják a világnak, hogy Mindszenty József a magyarok szemében nem «csak bíboros», hanem változatlanul Magyarország hercegprímása is.

Az esseni magyar egyházközség templomának, a Szent Mihály templomnak énekkara Händel «Alleluja»-ját éneklé, míg a bíboros és kísérete elfoglalta helyét az oltár körül.

Elsőnek *dr. Franz Hengsbach* esseni püspök üdvözlé a magyar bíborost, «a rettenthetetlen lelkipásztort és püspököt, az ember méltóságának és az Egyház szabadságának bátor védelmezőjét, az üldöztetés tűzében is törhetetlen hitvallót».

E rövid bevezető után Mindszenty József celebrálja hat magyar pap — közöttük Mészáros Tibor titkár, a hercegprímás úr hűségese kísérelője minden útján, dr. Ádám György, németországi magyar főlelkész s Mikó György esseni magyar plébános — segédletével a főpapi szentmisét, melynek keretében hetvenkilenc magyar bérmaútjához — s nem csak gyermekek — fogadja a bérmaút szentségét főpásztora kezéből.

Mindszenty József ismét a félelem nélküli őszinteség alázatával prédikál. Szava — természetesen magyarul — nemcsak hozzánk, magyarokhoz szól, hanem az egész világhoz, mely egyre kevésbé képes vagy hajlandó felismerni, hogy a kelet hatalmas kényszermunkatáborába egyetlen célja eltávolítani az Isten szeretetétől s kora gyermekségtől fogva szolgaságra és elnyomatásra nevelni az embert.

Amikor a bérmaútjához kis serege felállott, az idős bíboros keze fejről fejre járt, a szentmise bensőséges családi ünneppé változott, és nemcsak a boldog anyai szemekben csillantak meg a könnyek. A hatalmas székesegyházban átsuhant az őskeresztény gyülekezetek szelleme s mintegy kétezer hívő keresztény — magyarok és nem magyarok — egy család tagjainak érezhették magukat. A templom egyszerre otthonunkká vált s otthonában nem gondol az ember mindig az illem szabályaira; így történhetett meg az ezerszáz éves katedrális életében talán először s talán utoljára, hogy — miután vagy ezeröttszáz magyar torokból elzengett a nemzeti imádság és a hercegprímás kíséretével megindult a templomkapu felé, egyszerre minden oldalról feldördült a viharos taps.

Talán nem illett, talán nem kellett volna. Templomban általában nem szokunk tapsolni. De most valahogy helyén való volt; s az vesse ránk az első követ, aki helyünkben nem tapsolt volna.

A fogadás

Az esseni Burggymnasium hatalmas aulájában délután nemcsak esseniek és nemcsak magyarok gyülekeztek. A találkozó középpontjában valóban a fogadás állt, a rövid, de színvonalas műsor — *dr. Hengsbach* püspök köszöntése, a nyolcvan tagú német énekkar és a kölni «Bokréta Népi Együttes» számai és *Kocsis Gábor* író két nyelven tartott ünnepi beszéde — inkább csak előkészítésnek, bevezetésnek számított. Az igazi «program» akkor kezdődött, amikor a hercegprímás helyet foglalt a színpad közepére helyezett széken s a színpad jobb oldaláról megindult felé a hívők türelmes s két órán keresztül el nem apadó áradata.

San Juan Capistrano

Amerikai diadalútja során Mindszenty bíboros-érsekprimásunk Californiában felszentelte azt az emléktáblát, amely az 1456. évi nándorfehérvári diadal második hősről, Kapisztrán Szent Jánosról elnevezett misszió-telepen hirdeti a lánglelkű szent és egyben a bíborosi látogatás emlékét.

Ez az emléktábla elmondja azt, amiről a misszió sokezer amerikai látogatójának eddig sejtelve sem volt: hogy a spanyol nép előtt nagy tiszteletben álló olasz szentnek dicsőséges szerep jutott a magyar nemzet történelmében is, így a californiai misszió egyben magyar emlék is.

Alapításáról és drámai eseményekben gazdag sorsáról szól az itt következő rövid megemlékezés.

Amerika felfedezése után a spanyolok először Mexicóban szilárdították meg hatalmukat és onnan indultak el az akkor még ismeretlen California felfedezésére. A kolonizálás célja részben az indián őslakosság keresztény hitre térítése és életszínvonalának emelése, részben a spanyol uralom állandósítása volt. Juan Rodriguez Cabrillo járt először két kis hajójával a californiai partvidéken a 16. század elején, de azután 160 évig szünetelt a spanyolok érdeklődése a felfedezett terület iránt.

A 18. század második felében a mexicói spanyol alkirály parancsára szára-

Persze, sokat beszélni nem lehet; de mindenkinek jut egy-két meleg szó, egy kézzorítás, rövid áldás. S ami talán még ennél is több: erő, amit az ember magával visz s élete végéig megőriz, egy darabka annak a hitnek az erejéből, mely legyőzte legnagyobb ellenségünket, a félelmet, mely átmentette hordozóját századunk minden intézményesített szörnyűségén, hogy végülis felvigye oda, ahol ma áll: az alázatos szolgálát legmagasabb, sugárzó csúcscsira.

Ott ül az idős kardinális a színpadon, előtte a türelmesen várakozók hosszú sora, mellette a nap «csendes hőse», aki idáig soha nem lépett az előtérbe s most is csak azért áll ott, hogy bemutassa híveit: az esseni magyar egyház-község plébánosa, Mikó György, aki hetekig tartó, fáradhatatlan munkával készítette elő, szervezte meg s mint az órában a rugó, láthatatlanul mozgatta e napon is a dolgokat és embereket, s aki már csak ezért is biztosan megérdemli, hogy hívei megfogadják a hercegprimás intését: «Szeressétek, támogassátok popotokat, legyetek mindig, mindenben segítségére!»

(a b r a)

zon és vízen egyidőben észak felé előnyomulva megkezdődött California végleges birtokbavétele és kolonizálása. A spanyol fegyveres erő védelme alatt ferencrendi szerzetesek telepedtek le a Csendes Óceán partvidékén és a mai San Diegotól San Franciscoig terjedő hosszú parti sávon huszonegy misszióstelepet alapítottak, egymástól átlag egy napos járóföldnyi távolságban.

José Junipero Serra atya (1713-1784), Majorca sziget szülőtte szervezte meg energikus kézzel, a viszontagságok és nélkülözések hősies leküzdésével a missziókat. 1769-ben épült fel San Diegoban az első missziótemplom, majd hét év múlva, 1776 november 1-én alapította meg Serra atya a San Juan Capistrano missziót, körülbelül félúton a mai Los Angeles és San Diego között, a tengerparttól kissé beljebb, elég termékeny területen.

Az új misszió a franciskánus atyák vezetése alatt gyors fejlődésnek indult, egy kis indián település közelében, a barátságos indiánok segítségével. Távolsági, harciasabb indiánok viszont támadást intéztek a misszió ellen, az atyáknak menekülniük kellett s csak egy év múlva térhettek vissza, spanyol fegyveres segítséggel, munkájuk folytatására.

Először felépítették ma is álló szerény kis templomukat, napon szárított vályogból. Itt misézett Serra atya, amikor végiglátogatta a missziókat. Közben a derék franciskánusok nemcsak megkeresztelték a köréjük települő, teljesen primitív szinten tengődő indiánokat, hanem megtanították őket a földművelésre és sokféle háziiparra, a szövésfonástól és bőrművességtől kezdve a szappanfőzésig, nem feledkezve meg a kovács-, asztalos- és ácsmesterségről sem. Gabonaörlő malmot is létesítettek.

Amikor már egyenesbe lendült az élet s a réten a misszió kis tehéncsordája és juhnyája legelészett, az atyák 1797-ben új templom építését kezdték meg, de immár nem vályogból, hanem kőből és égetett téglából, Spanyolországban tanult építész tervei szerint, az indiánok lelkes segítségével.

A hatalmas új templom 1803-ra készült el, de élete mindössze kilenc évig tartott. 1812 decemberében, egy reggeli istentisztelet alatt földrengés rázta meg a templomot, majd egy második lökés beomlasztotta a tetőt s a romok alatt 39 indián hívő lelke halálát. A hatalmas templom mindmáig nem is épült újjá, de apszisának megmaradt boltíve mai állapotában is hirdeti egykori nagyságát és szépségét.

A politikai helyzet változása nem is tette lehetővé a templom újjáépítését. 1834-ben Californiát Mexico állam vet-

te birtokába. Az egyházellenes kormányzat elűzte az atyákat és a telepet magánosoknak adta el. Ezek széthordták a használható épületanyagot és az évtizedeken át virágzó misszióstelep sivar rommezővé vált. Az indiánok ottmaradhettek, de mindenüket elvették és elhagyatottságukban visszatértek ősi, kezdetleges életformájukhoz. Ma, létszámukban egyre fogyatkozva, néhány eldugott rezervációban tengetik életüket.

Szinte csodás módon, a pusztulás elkerülte a kis vályogtemplomot. Új gazdája magtárnak használta, míg a teteje be nem omlott. Az 1880-as években, amikor már California végleg az USA egyik állama volt, O'Sullivan atya megkezdte a templom újjáépítését s ma már ismét a maga eredeti formájában áll Serra atya hangulatos kis temploma, Barcelonában készült 17. századi szep oltárával. Ez a legrégebbi templom Californiában.

És újjáépült, állami támogatással, az egész misszióstelep, a többivel együtt. Ma már Délcalifornia legvonzóbb turisztikáirándulásának színhelye a San Juan Capistrano, 'the Jewel of the Missions', mint az ismertető prospektus büszkén hirdeti. Az év minden szakában látogatók ezrei keresik fel a romantikus hangulatú, dús növényzettel színessé és vonzóvá tett, hősi idők emlékét felidéző telepet, hogy a rideg angolszász világból kilépve megpihenjenek a szép szökőkút peremén, etessék a szelíd fehér galambokat vagy sétáljanak a spanyol idők hangulatát őrző rom-templom körül.

Évenként kétszer a szokottnál is népesebb a misszió szép parkja. Pontosán március 19-én, Szent József napján érkeznek vissza a fecskék a templomrom falán százsámra épített fészkeikbe. Ezt az érkezést köszönti minden évben a látogatók megnövekedett serege. Ugyanúgy búcsúztatják október 23-án a délre költöző kedves kis villásfarkú madarakat. Nekünk, magyaroknak, ez a nap is nemzeti történelmünkhöz tartozik: 1456 október 23-án halt meg Kapisztrán Szent János a délmagyarországi Újlakon, két hónappal nagy küzdőtársának, Hunyadi Jánosnak halála után. 1690-ben avatták szentté.

Azok a honfitársaink, akik az 1960-as években tettek látogatást a San Juan Capistrano misszióban, még egy kedves meglepetésben részesülhettek: hazájuk nyelvén köszönthették a misszió akkori plébánosát, Nagy T. József atyát. Őt később egyházi felettes hatósága, sajnos, máshová helyezte, de azok a magyarok, akik az ő vezetésével járhatták végig a misszió területét, ma is jóleső érzéssel emlékeznek vissza a vele való találkozásra.

BÍRÓ BÉLA

MINDSZENTY JÓZSEF:

Emlékirataim

Az «Életünk» a következő hónapokban szemelvényeket közöl Mindszenty bíborosnak ezen az őszön több nyelven, így magyarul is megjelenő emlékirataiból.

Első közleménynek a könyv utolsó fejezetét választottuk. Ez a «Számkivetésben» címet viseli, s azért közöljük elsőnek, mert ez tartalmazza a legidősebb, s e mű nélkül még ma is tisztázatlan részleteket arról: miért került sor az esztergomi érsek 1971-es külföldre távozására? Milyen titkos tárgyalások folytak? Milyen körülmények és milyen perspektívák kényszerítették a magyar prímást számkivetésbe?

SZÁMKIVETÉSBEN

1971 június 23-án König bécsi bíboros-érsek közölte velem, hogy Zágón József prelátnak rövidesen megérkezik Rómából és fel fog keresni. Mint a Szentatya személyi küldötte, június 25-én d. e. 10 óra tájban jelent meg nálam Mgr. Giovanni Chelivel együtt. Cheli átadta nekem a pápa ajándakaként az új breviárium első kötetét és miután tolmácsolta a bíboros államtitkár üdvözlését, távozott lakosztályomból.

Amikor magunkra maradtunk, Mgr. Zágón rámutatott előttem arra a nagy aggodalomra, amely a pápát az én egyéni sorsom miatt eltölti. Azután ismertetett több okot, amelyek Öszentőségét arra indították, hogy nekem a követség elhagyását ajánlja.

Az volt a benyomásom, hogy az Egyesült Államok kormánya — a megváltozott helyzetben és koromra való tekintettel — a menedékhely feladását és elhagyását várja tőlem. Mgr. Zágón említette azt is, hogy esetleges betegségem, valamint a halálom és temetésem körül támadható bonyodalmak nagyon nyugtalanítják a Szentatyát, aki ezért — folytatta Zágón — «olyan megoldásra gondol, amely Eminenciád áldozatát új fénybe helyezi, hogy az egész világ közvéleménye előtt erkölcsi jelentőségében még inkább növekedjék, érdemeiből semmit se veszítsen és példaként szolgáljon az egész Egyház számára. Egy ilyen megoldás érdekében a pápa mindent el fog követni».

A pápa személyi megbízottja azt is hangsúlyozta előttem, hogy «Emlékirataim» kiadására csak akkor lehet számítani, ha kézirataimat külföldre mentem és magam kezdem meg azoknak sajtó alá rendezését. Ezáltal előmozdíthatnám a magyar Egyház és nemzet sorsának jobb megértését, különös tekintettel a Szent István millenniumra és a magyar kereszténység ezeréves jubileumára. Ugyanakkor résztvehetnék, mint Magyarország primása, az emigránsok ünnepein s ezáltal sokat tethetnék a külföldre szakadt magyarság erkölcsi és lelki életének a megújulásáért.

Válaszomban kijelentettem, hogy — híven korábbi magatartásomhoz — nem akarom elhagyni sem híveimet, sem a magyar Egyházat súlyos helyzetükben.

Életemet szintén hazámban és népem körében szeretném befejezni. Távozásom egyedül a magyar kommunista rendszer érdekeit szolgálná s ugyanakkor a magyar Egyház nagy kárára volna. Gondolni kell arra, hogy a helyzetemben javasolt változtatást a bolsevisták mindenképpen csak előnyükre használnák fel. Ezért óhajtom, hogy a Szentszék még távozásom előtt s annak ellenértékéért a kormányzattal orvostassa az Egyház sérelmeit. Mgr. Zágón biztosított, hogy a Szentszéknek jelenleg is az a gondja, hogy külföldre távozásomat ne használhassák ki propaganda-célokra a bolsevisták. Az egyházi sérelmek orvoslásáért a Vatikán a folyó tárgyalások alatt szívósan küzd, s úgy látszik, némely területen van remény az enyhülésre.

Magam részéről a békepapi mozgalom felszámolását és a hitoktatás szabadságának a biztosítását szorgalmaztam. A pápa küldötte azonban éppen ezen a két fontos területen nem remélt javulást.

Megbeszélésünket ebéd után folytattuk. Megköszöntem a Szentatyának a magyar Egyház és személyem iránti gondoskodását. Óhajával kapcsolatban megfontolási időt kértem, hogy döntésemet minden körülmény lelkiismeretes mérlegelésével hozhassam meg. A magyar Egyháznak és magyar hazámnak tartozom azzal, — mondtam — hogy ebben a fontos ügyben csak elégséges gondolkodási idő után határozzak. Dolgaim elszállításáról is gondoskodnom kell; családom ügyeinek kórházban fekvő húgommal való elrendezése sem mehet végbe máról holnapra. Mindez hosszabb időt vesz igénybe, tettem hozzá, ugyanakkor megígértem, hogy a döntést nem akarom egy évig elhúzni.

Ezután kifejeztem készségemet, hogy személyes érdekeimet most is alárendelem az Egyház javának, majd megkérdeztem, milyen feltételek mellett kellene elhagynom a követséget és esetleg hazámat. A feltételeket Zágón a következőképpen foglalta össze:

1. Érintetlen marad érseki és primási minőségem, de az abból folyó jogok és kötelességek otthoni gyakorlását felfüggesztem s helyettem egy Róma által kinevezett apostoli adminisztrátor kormányozza egyházmegyémet. (A magam számára azt kértem, hogy a bécsi Páz-

máneum, amelyben letelepedni szándékozom, joghatóságom alá kerüljön vissza és az Annuarióban az 1949 óta használatos «impeditus» megjelölés maradjon továbbra is nevem mellett.)

2. A második feltétel arra vonatkozott, hogy sem nyilatkozatot, sem körlevelet nem adok ki; «csendben» fogok eltávozni az országból, ha a követséget elhagyom. Ezt a feltételt elfogadtam azzal a megjegyzéssel, hogy a Szentszék maga tájékoztassa a közvéleményt távozásom okairól és körülményeiről, és pedig a teljes valóságnak megfelelően. Zágón erre azt ajánlotta, hogy távozásom indokait és körülményeit magam foglaljam össze egy levélben, így azután a vatikáni sajtóiroda levelemre támaszkodva tájékoztathatja majd a világ nagy hírügynökségeit s ezen a módon elejét lehet venni minden téves és káros interpretációnak.

3. A harmadik feltételt alaposan meg kellett fontolnom. Ebben ugyanis nem kevesebbet kívántak tőlem, mint hogy külföldön ne tegyek olyan nyilatkozatot, amely «az Apostoli Szentszéknek a magyar kormányhoz való viszonyát zavarná, vagy a magyar kormányt és a népköztársaságot sértene». Határozottan és félre nem ismerhető módon jelentettem ki (és ez a kijelentésem jegyzőkönyvbe került), hogy a kommunista magyar rendszert, mely a magyar Egyház és nemzet romlását okozta, nem fogadom el olyan tárgyalófélnek, amely nekem feltételeket szabhat; még kevésbé megnyilatkozásaim bírójaként. Esetleges, erre vonatkozó feltételeit visszautasítom.

Egyetlen igényem a rendszerrel szemben: teljes rehabilitációm a Justizmord után. Annak elbírálása, — fűztem hozzá — hogy esetleges megnyilatkozásom árt-e a Szentszék és a magyar rendszer közti viszonyoknak, kizárólag a Szentszék illetékességéhez tartozik. (Ezt a megjegyzésemet egyes vatikáni körök később olyképpen értelmezték, mintha a harmadik feltételt is elfogadtam volna.)

4. A negyedik feltétel emlékirataimra vonatkozott. Arra akartak kötelezni, hogy tartsam titokban és ne publikáljam kézirataimat; azokat végrendeletileg hagyjam a Szentszékre, amely majd alkalmas időben gondoskodni fog kiadásukról. Ezen módfelett elcsodálkoztam, hiszen Zágón a távozásomból származó előnyök között az emlékirataim megmentésének és kiadásának lehetőségét is felsorolta előbb. Zágón akkor megnézte kézirataim kötegeit. Később kijelentette és a jegyzőkönyvbe is bevezette: nem lát komoly nehézséget arra, hogy emlékirataim «legalábbis jelentős részükben részükben, még életben kiadassanak». Hozzátette, hogy a kéziratokat is magamnál tarthatom és azokat halálom esetére olyan papi szemelvénynek adhatom át, aki az én bizalmamat, valamint a Szentszék bizalmát

is bírja. Sőt még a publikációhoz szükséges írógépelő díjazását is megígérte a Vatikán részéről.

Tárgyalásaink három napon át tartottak. Közben megbeszéltem Zágonnal a Szentatyához intézendő levelet, amelyben néhány sor szevedéseimről és arról szólt, «mintha én volnék az Egyház és az állam közti normális viszony kialakulásának legfőbb akadálya». A levelet így folytattam:

«Hogy ezt az ellenem hangoztatott ürügyet kiküszöböljem és a tények igazságát még jobban megvilágítsam, és hogy a hosszú, nagylelkű vendéglátással együttjáró terheknek és kényelmetlenségeknek véget vessék, szeretném biztosítani Szentségedet, hogy miként a múltban, most sem vonakodom saját sorsomat az Egyház érdekeinek alárendelni. Ennek szellemében, főpapi, bíborosi méltóságomból folyó kötelességeim lelkiismeretes mérlegelése után s az Egyház iránt érzett önzetlen szeretetem tanúságtételeként, arra az elhatározásra jutottam, hogy az amerikai nagykövetség épületét elhagyom. Életem hátralévő részét magyar földön, szeretett népem között kívánom leélni, függetlenül a külső körülményektől, amelyek rám várnak. Ha az ellenem táplált szenvedélyek vagy az Egyház szempontjából súlyosan latba eső megfontolások ezt nem tennék lehetővé, magamra vállalom életemnek talán legnehezebb keresztjét: kész vagyok elhagyni hazámat is, hogy száműzetésben folytassam az engesztelést Egyházamért, és népemért. Alázatosan teszem le ezt az áldozatomat is Szentséged lábaihoz, miután az a meggyőződésem, hogy a legnagyobb egyéni áldozat is kicsinnyé törpül, ha Isten és az Egyház ügyéről van szó.» (Ezt az írást futár által juttattam el a Szentatyához.)

A személyi megbízott közben megírta a jegyzőkönyvet s arra kért, hogy azt én is írjam alá. Nem adtam meg a kért aláírást. Különösen a zárómondatot kifogásoltam. Ebben a Szentatya személyi küldötte megbeszélésünk összefoglaló eredményeit a következőkben próbálta összegezni: «Eminenciád az 1-4. pontok alatti feltételeken kívül szabad emberként jöhet külföldre.»

Zágon sürgette az ügyben döntésemet, de én kitartottam amellett, hogy megfontolási időt kérek és közben tájékoztatni fogom a washingtoni kormányt az ügyről.

Mgr. Zágon elutazása után Nixon elnököt levélben tájékoztattam helyzetemről s megkérdeztem: nem maradhatnék-e továbbra is a követségen? Meglepő gyorsasággal érkezett vissza válasza, amelyben azt ajánlotta, hogy törődjem bele nehéz sorsomba. Az udvarias hangú elnöki válaszból megértettem, hogy nem voltam többé szívesen látott vendég a követségen. Ezután csak két lehetőség között választhattam:

vagy kimegyek az utcára és megadom magamat a politikai rendőrség embereinek, vagy követem a pápa ajánlatát s eltávozom Nyugatra.

Ha tudtam volna, hogy börtönbe kerülök vagy a felsőpetényihez hasonló háziőrizetbe visznek vissza, szívesen otthon maradtam volna. Ugyanakkor avval a lehetőséggel is számoltam, hogy a rendszer Stepinác bíboros sorsára juttat, akit Tito «kegyesen» szülőfalujába internáltatott. Onnan hozta hozzám a szabadságharc utáni években a beteges érsek üzenetét egy amerikai újságíró, aki a követségen jelen volt egyik vasárnapi szentmisémen s aki mise után bennmaradt szobámban, bemutatkozott és átadta Stepinác bíborosnak egy számomra életfontosságúnak tartott üzenetét.

A sír felé közeledő bíborostestvérem ebben a következőkre figyelmeztetett: próbáljam mindenképpen elkerülni, hogy az államvédelmi rendőrség szülőfalumban tartson háziőrizetben. Azért óv ettől, — üzenté a fogoly főpap — nehogy az övéhez hasonló szánalmas helyzetbe kerüljek valamikor én is. Zágráb melletti kicsiny szülőfalujába vitték Stepinácot, 16 politikai rendőrrel a nyomában. Özvegyasszony húga átadta bíboros-bátyjának az egyetlen szobát s ő gyermekeivel elfoglalta a konyhát. A kamrát is lakhatóvá tették s abba a fogoly őrei telepedtek. Ha misézni ment, politikai rendőrök kísérték a templomba. Ugyanakkor karhatalommal elvitték egy távoli kaszárnyába húga legidősebb, de még nem katonaköteles fiát, s amikor két hónap után visszaengedték édesanyjához, nyilvánvalóvá vált, hogy értelmé ott maradt a kaszárnyában: ott hon hasznavehetetlenné vált, csak kóborolt a vidéken. A falu és a vidék lakossága részvétellel és eltűnődve szemlélte a tragédiát, melyet a bíboros-rokon hozott a szegény falusi család otthonába.

Ezeket jelentette nekem akkor a szentmisém után az amerikai újságíró. Semmi okom sem volt arra, hogy jóakarató látogatóm híradásának hitelességében kételkedjem. (Csak évek múlva — már külföldi tartózkodásom alatt értesültem arról, hogy a zágrábi érsekről hozott helyzetjelentés nem mindenben felelt meg a valóságnak: itt külföldön tudtam meg például azt, hogy Stepinác bíborost nem a családi házában, hanem szülőfaluja plébániáján tartották háziőrizetben.)

Félve gondoltam arra, hogy Kádár, ha kilépek a követség kapuján, szintén megrendezhetné ezt a szomorú színjátékot, hiszen nekem is van szülőföldem, sokgyermekes özvegy húgom s ezeknek márs amúgy is nehéz volt miattam a sorsuk. Keresztem súlyából helyezzek-e még többet rájuk? Míndszentem a két rokon-családban 14 gyermek és velük együtt számos unoka élt. Kitehetem-e

őket annak a sorsnak, amely a horvát bíboros unokaöccsének jutott ki? Bíboros testvérem «üzenetét és figyelmeztetését» szent hagyatékként őriztem s döntően hozzájárult ahhoz, ahogy a számkivetést vállaltam.

Azt is jól tudtam, hogy nem a betegségem miatt lettem a követségen «nem kívánatos vendég»; az ú. n. enyhülési politikának állottam útjába. Igaz, hogy régi bajaim időnkint kiújultak; 1960 óta a követségen is újra jelentkezett a bazodovbetegségem, vérkeringési zavaroktól, magas vérnyomástól és szívelégtelenségtől kísérvé. Éjszakáinkint néha azt éreztem, hogy szervezetem egyensúlya megbomlott. 1964-ben gyomor-bántalmak léptek fel s 1965-ben kiújult a pécsi orvosi karon teljesen gyógyultnak nyilvánított tüdőbajom is. Egészségi állapotomról természetesen jelentést küldtek a Fehér Háznak s az továbbíthatta azokat a Vatikánnak. Ebben az időben az ír katolikus O'Shaughnessy, — maga is beteges ember — lett a követség vezetője. Egyik este, 1965-ben, orvosi jelentéssel a kezében fellekerest s arra akart rávenni, hogy kezeltetés céljából vonuljak be valamelyik fővárosi kórházba. Nyugodt hangon csak annyit válaszoltam, hogy bolsevik kórházba nem megyek s hogy erre megvannak az okaim... Ha azonban a személyzetet fertőzéstől féltének, úgy a felszolgáló tegye az ételt étkezések előtt ajtóim elé. Én az edényeket onnan majd beveszem s azokat átkezes után szépen visszahelyezem az ajtó elé. Ezt az eljárást ajánlottam az ügyvivőnek gyógyulásomig; vagy ha Isten úgy akarná, halálomig. O'Shaughnessy ebben az értelemben intézkedett s így kaptam az ételt aznap este már s azután még 10-14 napon keresztül.

Dr. Linsky követségi orvos pedig arra kért igen tapintatosan, hogy ne áldoztassak betegségem alatt. De mivel a hívek még számítottak arra, hogy a szentáldozást személyesen szolgáltatatom ki a következő vasárnapon, erre az egy napra — külön kézmosás után — még engedélyt kaptam. Utána kihirdettem, hogy betegségem miatt többé nem áldoztathatok s így néhány vasárnapon keresztül a hívek nem áldozhattak az én szentmisémen. Istennek legyen hála, a súlyos baj néhány hét múlva eltűnt. (1966-ban Mr. O'Shaughnessyt súlyos betegen egy fővárosi kórházba szállították. Nagy sajnálatomra ott néhány nap múlva meg is halt.)

Betegeskedésem 1960-65 közt jó alkalmat szolgáltatott az ú. n. enyhülési politika híveinek arra, hogy ügyemet most már szüntelenül napirenden tartásák. Nem számított, hogy közben teljesen egészséges lettem. Az egészségi állapotomban bekövetkező kedvező fordulatot — Isten után — kezelőorvosaimnak köszönhettem, akiknek gondoskodásukért itt is szeretném kifejez-

(Folytatás a 10-ik oldalon)

Események és közlemények

H Á Z S Z E N T E L É S

Kis pont Irvine Amerikában, de kicsi még Californiában is. A régebbi térképeken nincs is jelezve, mert a szelíd dombokon a szántóföldek, legelők és narancsligetek helyén alig egy évtizede indult meg az építkezés és csak az elmúlt évben vált hivatalosan várossá. Múltja tehát nincs is, csak jövője. Az újszülött város mégis történelmi és szimbolikus jelentőségű esemény színhelyévé vált. Őeminenciája Mindszenty József, Magyarország bíboros hercegprímása, az ezeréves esztergomi primási szék 79-ik örököse eljött a messze fekvő új californiai városba.

Huszonhét évvel ezelőtt Irvine magyar építész, Nagy Huba mint fiatal gyerek állt a budapesti Szent István Bazilikában sok száz bérnáló társával együtt. Mindszenty hercegprímás úr bérnált. És most, huszonhét év után, a budapesti Bazilikától sokezer kilomé-

EMLÉKIRATAIM

(A 9-ik oldal iolytatása)

ni meleg hálámát. Az említett 1965-71. években Lt. Col. Forrest W. Pitts, Col. William Dunnington, Dr. James E. Lynsky, Dr. Richard Ruhmore, Lt. Col. James J. Lane, Lt. Col. Jay Seibert, Dr. Charles E. Klontz, Dr. Donald McIntyre kiváló követségi orvosok álltak mellettem, valamennyien nagy odaadással. A lábaimban fellépő érszűkületnek, amitől 1971-ben is szenvedtem, nem volt súlyos jellege, s amikor itt külföldön szabadabban és többet mozgattam s intenzívebb orvosi gondoskodásban részesültem, a baj teljesen megszűnt. 1971-ben azonban mesterségesen szőtték és nagyították körülöttem a «súlyos betegségről» szóló híreket, az amerikai követségről való eltávolításom valódi okáról ilyen módon próbálták elterelni a figyelmet s azt a látszatot óhajtották kelteni, hogy «betegséggel» terhelt vagyok a követség személyzetének.

Nixon elnök írása után hamarosan megkaptam a Szentatya július 10-én kelt levelét is. Tudomásul vette, hogy hajlandó vagyok elhagyni a követséget s személyi küldötte útján, aki július 14-től újabb négy napot töltött Budapesten, arra kért, hogy legalább a püspöki szinódus szeptemberi megnyitására jöjjenek Rómába. Mgr. Zágon készítette elő kiutazásomat. Megállapodtunk abban, hogy vatikáni diplomata-útlevelet kapok s hogy ők ketten, Zágon és Mgr. Cheli a bécsi nunciussal együtt kísérnek majd Budapestre Bécsbe. Legfontosabb dolgaikat magunkkal hoztuk, és ígéretet kaptam arra, hogy az emlékirataim kéziratait diplomáciai futárpostával a bécsi amerikai követségre küldik. A kiutazásra végül is 1971. szeptember 28-án került sor.

terre ismét Őeminenciájára várt családjával együtt, hogy eljőjön és megáldja irninei otthonát.

A nagy megtiszteltetést édesapám, dr. Bíró Béla eszközölte ki számunkra még Bécsben, mielőtt Őeminenciája elindult amerikai körútjára. A fásasztó, minden percre beosztott napi program ellenére is teljesítette Hercegprímás Úr hűségese munkatársa kérését és meglátogatott bennünket. A látogatás és házszenelés időrendi beiktatását június 13-án este, a hivatalos köteleességek hosszú sora után, Őeminenciája titkárnak, Monsignor Mészáros Tibornak köszönhetjük.

Késő estére járt, amikor az érzésektől túfűtött várakozásnak az ablaknál álló Bea lányunk izgatott «jönnek!» kiáltása véget vetett. Egyetlen gyors pillantással még ellenőrizni akartam az egész házat, hogy minden rendben van-e a magas látogatásra és már indultunk is látogatóink elé. Éppen idejében értünk ki az utcára, amint a Hercegprímás Urat és kíséretét hozó két autó megállt a házunk előtt. Nem az etikett, hanem ellenállhatatlan belső kényszer parancsára térdeltünk le az utcán Vendégünket kézcsókkal köszönteni. A következő pillanatokban beteljesedett a hosszú hetek várakozása. Eljött, átlépte küszöbünket, házunkban fogadhattuk!

Kínáltuk helyet, szerettük volna, ha a fásasztó nap után kissé megpihenne, de ő fáradhatatlanul azonnal lelkipásztori munkájához látott. «Házszenelésre jöttünk» — mondta és felkérte a háziasszonyt szerény személyemben, hogy vezessen végig a helyiségeken, hogy a házszenelést elvégezze. Felvette az előkészített szenteltvíztartót, én pedig a megilletődéstől remegő térdekkal elindultam előtte. Valahonnan a távolból hallottam a saját hangomat, amint egy-egy rövid mondattal a különböző szobák rendeltetését magyaráztam.

A házszenelés után végre helyet foglalt fogadó szobánkban és csak igazán nagy egyéniségeket jellemző közvetlenséggel elbeszélgetett családjunk tagjaival és a tiszteletére egybegyűlt vendégeinkkel. Beszélgetés közben jól esően vettem észre, amint meleg érdeklődő pillantása körüljárt a szobában. Megnézte egy Irvineban lakó magyar család otthonát... Az egész látogatás és házszenelés egyetlen nagy tartalmas pernek tűnt, amikor jelt adott kíséretének a távozásra. Későre járt, hosszú autót volt még előtte vissza a szállodába és másnap ismét a kötelesek fásasztó sora várt rá.

A látogatás során a jó pásztorról szóló példabeszéd örök igazsága vált kezelhető valósággá otthonunkban. A példabeszédbeli kilencvenkilenc bárányt a Pásztor ugyan akarata ellenére volt kénytelen elhagyni Magyarországon, de fáradhatatlanul jár a sok-sok

századik után, akik szintén kényszerből élnek hazájuktól távol szerzte a nagy világban. A Pásztor jelenléte, biztató, vagy olykor kedvesen dorgáló szavai, egyéniségének nagysága és biztonságos melege új erőt ad az idegenbe terelődött századikok közösségének a további küzdelemre a hitért és a magyarságért.

Nagyné Bíró Annamária

PETŐFI SÁNDOR KERULETI NAGYTÁBOR

A cserkészek száma évről-évre gyarapodik a nyári nagytáborban. Az idén, augusztus első felében mintegy 400 cserkészfiú, cserkészleány és öregcserkész táborozott a Kastli-erdőben, közöttük 60 kiscserkész a Bärnhoi-i házban. A természet is gondoskodott róla, hogy ezt a nemzedéket vihartállóvá tegye. Alig fogtak hozzá a nagyobbak a sátrak felveréséhez, megjött az első zivatar. Dörgött, villámlott és zuhogott az eső. Utána kiderült és mire elkészültek a sátorveréssel, a diszítésre már alig volt alkalom, mert újra megnyitak a felhők csatornái és nagyot zuhant a hőmérő. Divatba jöttek az esős nóták. Gyurkabá, a táborparancsnok pedig minden este azt kívánta az őröknek, hogy süssön a hasatokra a nap reggel. Kívánsága ritkán teljesült.

A hét altáborban berendezkedtek az őrök. Kemény munka folyt a kiscserkész és a cserkész-őrvezetőképző altáborokban. Ezek annyira igénybe vették a vezetőket, hogy a többi altáborra alig jutott belőlük. Pedig itt is megvolt az igény és a hangos követelés: énekeljünk, táncoljunk! Petőfiről is többet szerettek volna hallani. A táborüzemen sokszor idézték veseit. A kölni csapat ötlete volt, hogy az ünnepi táborüzemen végigvezetett a költő életén. Idézte Debrecenben, Egerben, Kiskőrösön, Budapesten írt verseit. És végül ifjú alakjában megjelent Petőfi a világszabadság szerelmese. A kiscserkészek ugyanezen a táborüzemen János Vitézből elevenítették meg néhány érdekes jelenetet, amit a felhők is nagy cseppekkel megtapsoltak.

A kastli magyar gimnáziumon kívül egyetlen szervezet a Cserkész Szövetség, mely a különböző országokból összehozza a legjobb magyar nemzedéket. Aki végigjárja a tábort, Európa minden nyelvének hanglegjtésében hallja a magyar beszédet. Az sem tűnik fel, hogy ennyi magyar fiatal közt egyes csoportokat svédnek, franciáknak, németeknek, osztrákoknak, svájciaknak, amerikaiaknak stb. neveznek, aszerint, hogy honnan jöttek. A táborüzemen viszont a magyar népdalok eltűntetik a különbségeket és kialakul a lelkekben a közös magyar élmény. Ez az élmény újabb igényeket ébreszt bennük. Többet akarnak hallani a magyar múltból, a történelemből, a magyar értékekről, hogy tudják is, miért akarnak magyarok ma-

radni. Ha lesz elég munkaerő, áldozatkészség a cserkészlet barátaiban, az új nemzedék ilyen irányú igényeit az ediginél jobban is ki lehetne elégíteni és akkor a nyugateurópai országokat átfogó cserkészletnek több tartalmat lehet majd adni. Az igényeket szem előtt tartva a szülőkre is komoly feladat vár. Tiszteletre méltó a sok esetben tapasztalt törekvés, hogy gyermekeiket elvigyék a nyári cserkész táborba, illetve elküldjék a helyi öszejövetelekre. Teszik ezt azzal a szándékkal, hogy amit a családban évközben elmulasztanak, vagyis a magyar nyelv ápolását, azt a cserkészlet pótolja. Ehhez csatlakozik a másik gondolat: ott hozzá szokik majd a fegyelemhez. A kéthetes nyári tábor soha nem volt elég e feladatok megoldására. A szülők nyugtalan lelkiismeretüket csak úgy nyugtathatják meg, ha otthon komolyan foglalkoznak gyermekeikkel. Környezetükben elég példát látnak, amit nem szabad követni. Az ipari társadalommal együttjár a pénzszerzési láz fokozódása. A jólétre való törekvés. Nem ritka jelenség, hogy a szülők reggel munkába mennek. Gyermekeik egész nap magukra maradnak. A szülő és gyerekek kapcsolata oda szűkül, hogy gyerekeiket jól táplálják és azt a szeretetet, amellyel gondosan nevelniük kellene, a gyerekek anyagi vágyainak kielégítésére fordítják. Később talán csodálkozni fognak, hogy gyerekeik szembefordulnak velük. Visszautasítják a számukra biztosított anyagi jólétet, mert úgy érzik, hogy emiatt nem volt idejük a szülőknél, hogy szellemileg és lelkiileg foglalkozzanak velük. Szellemi és lelki kapcsolat nem lévén a gyermek és szülő között, elidegenednek egymástól és a sok munkával biztosított jólét is keserű csalódássá lesz. Ettől a csalódástól szeretnénk megóvni a szülőket és sokoldalú tapasztalataink alapján kérjük őket, foglalkozzanak többet gyermekeik szellemi és lelki életének ápolásával és alakításával. Ez egyik igen fontos tanúsága a Petőfi Sándor kerületi nagytábornak kis- és nagycserkész vonalon egyaránt.

FÁBIÁN KÁROLY

STOCKHOLMI HIREK

A Magyar Házban működő egyházak és szervezetek 1974 augusztus 25-én tartották meg idei Szent István ünnepségüket. Az ünnepség kulturális részében a legfőbb közreműködők a magyar cserkészek voltak. Az ünnepséget d. u. 3 órakor kezdték kulturális programmal, majd a két egyházközösség közös istentiszteleten vett részt, s utána közös vacsorát tartottak.

A stockholmiak 1974 szept. 7-8-án a Magyar Népzene Ünnepe a Stockholmi Magyar Katolikus Misszió évnnyitó vacsorájával összekötve tartják meg. A Magyar Ház őszi évadja nagyon gazdag

és változatos műsorral kecsegtet. Bálak, ünnepélyek, vacsorák sora várja a vendégeket. Ezért úgy döntöttünk, hogy ezúttal a Magyar Katolikus Misszió látja vendégül a Kultúrbizottság nyolcadik rendezését.

A magyar népzene ünnepéről címeztük ezt a kultúrprogramot. E sorok írója hallgatta Schmidt Károly és felesége Falk Mária párizsi szerepléséről készült hangfelvételt s kéri Stockholm és környéke magyarságát, vegyen részt ezen a zengő ünnepségen!

Schmidt Károly és felesége a budapesti Zeneakadémia opera-szakán végeztek tanulmányaikat. Münchenben laknak, énektanárok s gyakran tartanak Münchenben s más német városokban, sőt Európa egyéb nagyvárosaiban is hangversenyeket. A magyar népdal, népzene kincseit hozzák szívközelbe magyarok és külföldiek számára egyaránt. Schmidt Károly emellett keresett és igényes kerámikus!

Visszagondolva arra a nagy érdeklődésre, amellyel kedves közönségünk eddigi Kultúrprogramjainkat látogatta, tudjuk, hogy egy este nem lesz elegendő s ezért a következőképpen alakul tervünk:

A Magyar Házban 1974 szept. 7-én, szombaton d. u. 4 órakor Koncert lesz. Schmidt Károlyné Falk Mária, alt és Schmidt Károly, bariton a magyar népzene legszebb darabjaiból ad elő zongorakísérettel.

Szünetben kávé, sütemények és físi-tők kaphatók.

7 órakor Évadnyitó vacsora a Katolikus Misszió rendezésében.

1974 szept. 8-án, vasárnap d. u. 4 órakor magyar szentmise, művészeink közreműködésével.

Szentmise után kávéest.

7 órakor a szombati koncert megismétlése.

Szombaton délután és vasárnap egész nap Schmidt Károly kerámiaművész kiállítását.

A kultúrbizottság nevében:

P. SOLYMÁR JÁNOS S. J.

SZENT ISTVÁN-NAPI ÜNNEPSÉGEK GENFEN ÉS LAUSANNEBAN

A francia-svájci Magyar Katolikus Misszió ezidei Szent István-napi ünnepségeit az alábbi részletezés szerint rendezte meg:

Lausanne-ban: Aug. 24-én, szombaton este 6.30-kor az angolnyelvű katolikus Misszió új kápolnájában ünnepi szentmisén vettek részt a hívek. Majd a helyi új kultúrteremben filmvetítést tartottak az amerikai magyarok Szt. István napi körmeneteiről. Vetítés után magyar zene, magyar ital mellett vidám, baráti szórakozásra jöttek össze.

Genfben: Aug. 25-én, vasárnap d. e. 11 órakor ünnepi szentmisét tartottak

a St. Boniface-ban. Szentmise után a szokásos aperitíf, s baráti társalgás következett. — Aug. 20-án, kedden este 8 órakor a St. Boniface alagsorában is bemutatták a fentemlített amerikai filmeket. Vetítés után a helyszínen baráti társalgás és magyar borkóstoló következett.

A fenti magyar szentmisék ünnepi szónoka Ft. P. Cserháti Ferenc, berni magyar plébános volt. (P. R. L.)

VASMISE

Msgr. Dr. Pfeiffer Miklós kassai nagyprépost, a svájci lelkészek Nestora 1974 aug. 20-án ünnepelte vasmisét, vagyis papságának 65-ik évfordulóját. A svájci magyarok szeretett «Miklós Bácsi»-ját szeretettel köszöntjük magas papi jubileuma alkalmából s Isten bőséges áldását kívánjuk további papi munkájára és életére. Ad multos annos! (V. L.)

LA SALETTE-I ZARÁNDOKLAT

A Délfranciaországi Magyar Misszió ez évben szept. 8-án, Kisasszonynapján tartja hagyományos La Salette-i zarándoklatát. Gyülekezés 10 órakor, ünnepi mise 11 órakor lesz a szentségi kápolnában. Akik már szombaton délután felakarnak jönni, azok minél előbb jelentkezzenek, hogy még idejében szállást tudjunk biztosítani részükre. Jelentkezés és további felvilágosítás a Misszió lelkészénél: Fülöp Gergely, 74 Chemin du Grand Roule, 69110 Ste Foy-les-Lyon. Tel. (78) 51.84.12.

« MIT ÉR AZ EMBER, HA KERESZTÉNY ? »

címmel a Katolikus Szemle kiadásában megjelent a 15. Magyar Pax Romana Kongresszus (Drongen, Belgium, 1973 április 23-29.) előadásainak gyűjteménye. A 150 oldalas könyvet Dr. Békés Gellért bencés professzor szerkesztette.

A kötetben olvashatjuk:

Horváth Árpád: Mit ér az ember, ha keresztény (Bevezető) — Vass György: Az elvilágiásodott kereszténység és ennek fiatal ellenlábasa — Walgrave J. H.: L'expérience religieuse dans le monde d'aujourd'hui — Békés Gellért: Szemlélődés vagy tevékenység? — Weissmahr Béla: Emberi etika és evangéliumi erkölcs — Világhy Ernő: Keresztények társadalmi elkötelezettsége — Polgár Kornél: Építhetünk-e még templomokat? — Horváth Árpád: Az agresszió és a szeretet törvénye — Elmélkedés — Békés Gellért: Az evangéliumi boldogságok — Evangéliumi örömhír és boldogság.

A kötet ára: DM 12.—, portó és csomagolás. — Megrendelhető: KMEM-Sekreteriat, Oberföhringer Strasse 40., D-8000 München 81, vagy Katolikus Szemle, Via della Conciliazione, Italia-00193 Roma.

A nagy csaták árnyékában

A futballvilágbajnokság küzdelmei közepette játszották le azt a meccset, melyről történetünk szól és e beszámolónak tulajdonképpen azt a címet is adhattuk volna «Majdnem úgy, mint Haiti ellen». Miért éppen Haiti ellen? Azért, mert — az ellenfél becsületgőljától eltekintve — mérkőzésünk hajszálra hasonlított az egy nappal korábban lejátszott Lengyelország - Haiti mérkőzésre. De azért mégis volt egy kis különbség! Mert amíg a németek titkos fővárosában (München) a feketék leégve hagyták el az Olimpiastadion arénáját, az ország (főfalujaiban) (Bonn) a «feketék» győztek.

Június 20-án játszották le a bonni Gronau-stadionban, közvetlenül a parlamenti képviselők «silójának» árnyékában azt a «történelmi» nevezetességű mérkőzést, amelynek keretében a speyeri egyházmegye plébánosai álltak ki barátságos mérkőzésre a bonni parlament 11 labdarúgó képviselője ellen. A papok az egészet csak mókának tekin-

tették, már azért is, mert a képviselők csapata sportkörökben nem egészen ismeretlen és így semmi reményük sem lehetett egy esetleges győzelemre. De aztán mégis olyan futball-tüzijátékot rendeztek a zöld gyepen, hogy minden igaz szurkoló szíve örömmel dobogott volna meg a láttán. Végül is, amikor lefűjták a játékot, 7 : 1-re állt az eredmény, akárcsak Haiti ellen, — csak éppen megfordított előjellel.

De amikor mindezt szép sorjában elmondjuk, és mérkőzésünket egy, a világbajnokságért lefolytatott küzdelemmel hasonlítjuk össze, ne feledkezzünk el még egy említésre méltó különbségről. Amíg ugyanis a haitiek kapusa, Francillon csak 15 perc játék után volt kénytelen kapitulálni Lato, a lengyelek jobbszélsőjének lövése előtt, a papok első gólja már akkor megrezgette a bonni parlament hálóját, mielőtt a kezdőrugást végző két úr, Wöste prelátus, a német püspöki kar részéről és Schmitt Vockenhausen, a parlament elnökh-

lyettese a pályát elhagyhatta volna. Ezek ketten üdvözölték ugyanis a két csapatot. Mint csapatkapitányok, két pfalzi állt szemben egymással: Müller-Emert, kaiserslauterni képviselő és Jakob Layes esperes, aki a maga 57 évével egyáltalán nem vallott szégyent a parlament csapatának jóval későbbi évjáratú tagjaival szemben. Sőt, amit ott a zöld gyepen végbevitt «embereivel», az egyenesen kétségbe ejtette az ellenfelet. Dr. Georg Gölter, speyeri képviselő így sóhajtozott a lelátón: «Ezeknek a papoknak, úgy látszik, fogalmuk sincs a felebaráti szeretetről!» Egy FDP-és képviselő pedig így vélekedett: «Soha többé cölibátusban élők ellen!» Egy harmadiknak pedig ez volt a véleménye: «Ha a «feketék» mindig ilyen jók lennének, pakolhatnánk a sátorfánkat!»

Ezek a papok, ezek a papok! Úgy látszik, mégsem olyan anyámasszony katonái, mint amilyenek látszanak, — vagy amilyenek gondoljuk őket!

MEGYESI ANDRÁS

MÁRIA NAPRA

Csupa lángolás és beteltség a kert, a rét és az erdő és mindenekfölött bölcs elmúlhatatlansággal ragyog a kissé tompafényű, de végtelenül tiszta ég.

A kápolna melletti csalitban most tartják a fecskék a nagy gyűlést. Szűz Mária figyelmeztette őket, hogy a nagy hegyek mögött az október már összesöpörte a deret, jó lesz sietniök, hogy meg ne fázzanak. A fecskék hát készülődnek már és nagy ívben keringve búcsúznak az ismerős tájtól. Amikor az őszirózsák kinyílnak, nekik már nincs itt helyük.

S az őszirózsák kötelességtudóan viritanak mindenfelé. Szorgalmas virágok ezek, száz meg száz vékonyka szirmot bontanak ki. De szükség is van rájuk. Száz meg száz köszöntő csokrot kötnek belőlük ilyen tájon.

Mert a szeptember nem csak virágokat hoz, erdei lázt és finom levegőt, hanem egy szelid szép ünnepnapot is: Mária napját.

Lehet, hogy az az édes nyugodt derű, amely a levegőben árad, a Mária nap glóriája. Az ősz körülragyogja ezt a névnapot, mint az égi fény a szentek fejét. Krisztus anyjának Mária volt a neve. Szűz Mária szelid kezének érintése simogatja meg a természetet. Báj, varázs és béke lengi körül szívünket.

Sok szép névnap van s a magyar névnapoknak van valami vidám hettyke romantikája, Mária nevenapja azonban királynője a névnapoknak, mert összefoglaló van s mert ez a nap csupa áldás. Szent és tiszta nap.

Emléke az örök Édesanyának, aki isteni fiáért szenvedett, ünnepe minden nőnek, aki Máriának neveztetett.

És ünnepe minden édesanyának, mert ha nem is így hívják, minden jó Édesanya: Mária.

És ünnepe minden gyermeknek, aki ezen a napon Édesanyja áldott kezére hajthatja fejét.

ZSIGRAY JULIANNA

»FARKAS DÁVID CIPÉSZMESTER«

Szentföldi utam egyik legnagyobb emlénye a buszból Haifa egyik üzletén olvasott fenti felirat volt. Magyarul? Bizony!

Az El Al gépen magyarul szolgálták fel az ebédet. Magyar hordár kérdezte: ugye most már nem mondhatjuk, hogy a zsidók nem dolgoznak? Magyarul beszélő, Jeruzsálemben született kisaszszonynak köszönhetem, hogy egyiptomi vizum miatt nem tartottak vissza Telavivban. A Luftpiratok miatti személyi motozóval is magyarul beszéltem. Egy kibucban a szántás közben első századbeli mozaikokat fedeztek fel, templompadlót. Az ő és képeslapárúsító felvidéki magyar. Mellette az üditő italok árusítója másik, magyar kibucban tanult meg magyarul. De a ferenccs barátok között is több magyarra bukkantunk: Názáretben magyar barát kalauzolt, Jeruzsálemben a Szentsírtemplomban egy másik. Beszélhettünk egy 80 éves testvérral, aki 30 évig volt Betlehemben sekrestyés. Szaléz testvér az utolsóvacsora terme melletti rendházunkban most sekrestyés. Nagy örömmel hívta meg a magyar zárándokokat mise után a társalgóba egy kis magyar barackpálinkára. De nemcsak az emberek, a táj, legalábbis Galileában, is magyarul illatozott: a fű, a pi-

pacs, a búzavirág és bogáncs egyaránt.

Magyarok Nagyasszonyát láttunk zsolnai kerámiából az Angyali üdvözlét bazilikában, ugyanott egy másik oltáron még egy másik magyar szót: Csik-somlyó. Jeruzsálemben a Coenákulum mellett a Dormitio altemplomban mozaikból Szent István felajánlása mellett két oldalt Szent Imre, Szent László, Szent Erzsébet. Az előtte álló oltár lapjának élén e felirat: Magyarország egyes hódolata. Az oltár lapja alatt, a templom falába vésvé olvasható a Boldogasszony Anyánk első két versszaka. A Pater noster templom falán a Miatyánk magyarul is olvasható. Ezek csak a magyar örömök. Mennyi más arab, keresztény, muzulmán, zsidó benyomás a piacon, a franciskánusok árvaházaiban és iskoláiban, a müezzin hangja reggel háromkor Názáret-, Betlehem- és Jeruzsálem muzulmánjait imára híván; Jeremiás siralmait a férfiak taglejtésének, az asszonyok jajveszékelésének kíséretében hallván a síratófal mellett. A bibliai világnak romjai: Meggidó, Kafarnaum, Bersabé. A biblia tájai: a Genezáreti tó, a Jordán, Holttenger, a sivatag a jerikói oázissal, Sinai a Szent Katalin kolostorral mind itt kavarnak bennem, nem hagyunk többé békén. Kérdeznem kell őket, kutatnom utánuk, többet tudnom róluk.

CS. F.

Az Országos Máriazell-i magyar zárándoklat szept. 14-15-én lesz megtartva. — Indulás a kapucinus templomtól szept. 14-én 9.30-kor. Ebéd Lilientfeldben. Program: 17 h. ünnepélyes bevonulás a kegytemplomba, 19.30 h. fáklyás körmenet; vasárnap ünnepi szentmise, záróajtatosság, és visszaindulás.

Hegytetõn tanuló kis magyarok között

Kétszer annyian vannak mint tavaly. Kilenc tanár foglalkozik reggeltõl napestig velük. Meg vendéglõadók teszik a szokottnál is hangulatosabbá, feledhetetlenné az esti tábortüzeket. Az egykori «Zászlónk» ifjúsági lap fõszerkesztõjérõl, az ihletett piarista-poéta Sik Sándorról elnevezett cserkészpark a nyári magyar iskola színhelye — azoknak, akik nem cserkészek. Mert cserkész tudvalevõleg csak az lehet, aki magyarul is beszél!

Mindössze egy órai repülõút után (miközben egy másik utas oda szõlt hozzánk: «Maguk is magyarok?»), Bodnár Gáborral, a szabadföldi Magyar Cserkészszövetség ügyvezetõ elnökével együtt megyek szétnézni Fillmore-ba, hadd lássam, milyen is a tábori magyar iskola?

A cserkészparkba menni mindig élmény, még akkor is, ha az ember surolja a második gyerekkor küszöbét. A dimbes-dombos vidék, a völgyeket megülõ köd, a beláthatatlan fenyvesek mind-mind megannyi gyerek-émlékrõl susognak. Messze tengerentúlról is, az ország távoli vidékeirõl is nem hiába jöttek már sokan megszemlélni ezt a száz és egynéhány holdnyi terepet, ahol a magyar jövendõ várományosai a saját cserkészbirtokukon táboroznak, tanulnak, vizsgáznak, futnak, úsznak, énekelnek és imádkoznak.

Bár nem cserkészek, pontosabban még nem cserkészek a nyári iskolatábor növendékei, csillogó szemmel élvezik a táborélet megannyi varázsát. Már maga az, hogy a lányok fõként barakkban, a fiúk a nagy réten saját maguk által felhúzott sátrakban laknak: valószákos csemege az ifjú nyaralók számára. Ilyen körülmények között könnyebben marad meg a zsenge kobakokban a tudomány, amit a lelkes tanári kar ügyes, fordulatosságot elõadásokban csöpögtet beléjük. Étvágyban persze nincs hiány, de álmatlanságról sem panaszkodik senki, bár korán talpon vannak, hogy minél többet, újat tanulhassanak.

Rajtaütésszerûen léptünk az «osztályokba», melyek mindegyike egy-egy ia alatt felállított asztalból, padokból és nagy táblából állott. Kovács Ágota tanárnõ éppen néprajzi elõadást tartott. Simon József ferences atya írástudományra oktatta szorgalmasan «körmõlõ» nebulóit. Goda Mária fiatal kora ellenére veteránja a Fillmore-i nyári iskolának, a másik takaros tanárnõ, Rázga Temenuga pedig olyan csodálatosan szép magyarsággal beszél, mintha nem is bolgár lenne az édesanyja. Bócsay Zoltán és hitvese Clevelandból jöttek, hogy Magyarországról, annak tökéletes földrajzi egységérõl és bûvös-bájjos népérõl beszéljenek olyan diákseregnek, amely Észak-Amerikában látva meg a napvilágot, még sohasem járt abban a mesebeli tündérországban,

mely nem hagyja magát levakarni a glóbuszról.

Dr. Forgách Péter orvos felesége, Papp Klári ennek a hegytetõn, csodálatos levegõjû vidéken rendezett iskolatábornak talpraesett (és ne feledjük, rendkívül csinos) igazgatónõje. Mint Papp Gábor, clevelandi magyar iskolánk pionirjának leánya, kicsiny kora óta magyar kultúrlétkörben nevelkedett és a Mindenható is erre a fontos szerepre szánta. Huga, Papp Zsuzsa, szintén a Sik Sándor cserkészpark nyári iskolájának lelkes tanárnõje, aki a tüzetes, alapos, szó szerint intenzív tanfolyam erõssége. Ilyen adottságok elõre biztositják, hogy a szüleikhez visszatérõ tanulóserég az eddiginél lényegesen könnyebben fog beilleszkedni a családi otthon magyar létkörébe, sõt visszavágyózik jövõre is Fillmore-ba.

Bolváry Pál atya osztálya annyira lebilincselõnek bizonyult, hogy ott tovább idõzött e legvénebb cserkészriporter. Tucatnyi kisleány és lurkó szebbnél szebb kiejtéssel olvasott néhai Sebestyén Endre, az egyik legtörzsökösebb kálvinista fõesperes lelkészünk «Magyar Reader» címû kétnyelvû könyvébõl. Megkértük óra végén a 9 és 15 év közötti diákokat, ajándékozzák meg e sorok íróját az autogramjukkal és ugyanakkor tegyék közhírré, melyik magyar közmondást választották a sok közül, amivel aznap órájukon megismerkedtek. Hadd adjunk ebbõl egy kis izelítõt:

Hokky Károly, a Felvidék megboldogult, nagy magyar szenátorának unokája, a 9 éves Pista szerint «a ló is megbotlik — néha». A tûzrõl pattant Tibold Kinga (Buffalo) rendkívül élvezi a szabadban töltött három hetet, bár biztonság kedvéért megállapítja, «minden jó, ha a vége jó». A 10 esztendõs Fülöp Karcsi (Brookline, Mass.) is hasonlóképpen óvatoskodik: «mindenütt jó, de mégis legjobb otthon.» Ugyancsak Boston környékérõl (Andover) jött a tanfolyamra a 11 éves Gonda Éva, akinek választása a táborban folyó komoly munkát igazolja: «vizsga után jön a vakáció». Connecticut (Stamford) két történelmi nevû ikerpárt küldött Fillmore-ba: a 14 éves Széchenyi Alexandra és Andrea népszerű bölcs mondásaink talán legigazabbjait választották: «aki másnak vermet ás, maga esik bele» és «segíts magadon, az Isten is megsegít». Goda «Maci» tanárnõ huga, a 14 éves Ági (Youngstown) szintén az utóbbi közmondást szereti, ami illik is a «Katolikus Magyarok Vasárnapja» kiadóhivatali igazgatójának leánykájához.

Virginiából (Oakton) a Szele család három sarjjal képviselteti magát a Sik Sándor cserkészpark nyári iskolájában. A 10 éves Feri a néha megbotló paripát választotta, Monika régi bölcs megállapítást idéz: «halál ellen, nincs orvos-

ság»; a 15 éves Szele Beatrix szintén bizik az Úristenben, hogy megsegíti az embert, ha saját magán is igyekszik segíteni. Rossi István (Pittsburgh) egy másik népszerű megállapítással szolgált: «ha nincs otthon a macska, cincognak az egerek». A 14 éves Horváth Zsuzsi (címét így adta meg: Toronto, Ontario, Canada, North America-Earth) a «kéz kezet mos» elvét vallja, de kiegészíti ezzel a magyarázattal, amit a Cserkészpark nyári iskolájának jelmondatául is szavazhatnánk: «Azért jöttem, hogy magyar tudásomat fejlesszem...»

A kanadai Niagara Falls melletti Fort Erie e rendkívüli élénk 11 éves küldötte, Pozsonyi Zoltán nem adott nyilatkozatot a sajtónak. Ellenben szabatos és rendkívül folyékony magyarsággal meginvitált a szüleikhez, akiknek nagy vaskereskedésük és úgynevezett «shoppingcenter»-ük van Buffaloval átellenben. Meghívása annyira közvetlen és megkapó, hogy annak lehetetlen volt eleget nem tennünk; különösen miután Zoli barátunk a látogatást mindjárt a telefonon is bejelentette. «E fiúból pap lesz, akárki meglássa» — írta valamikor Arany János. Hát az nem, akkor bizonyára diplomata vagy «super salesman»!

Mindehhez Bolváry tanár úr olyan jóságosan tekintett. Szemeibõl az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend, a Pálosok közel 700 esztendőre visszamenõ nemzetépítõ munkája sugárzott. Hol van az az idõ, amikor Budaszentlõrincen 300 «barát» vette körül védõszentjüket, Remete Szent Pál Velencébõl oda szállított ereklyéit? Hol van az idõ, amikor a Hárshegy lankáin nem csupán a Pálosrend kézművesei és földmûvelõi munkálkodtak az ország építésén, hanem orvosképzõ fõiskola, kódexíró, betûfestõ, orgonaépítõ és üvegablak készítõ mûhely is hirdette Nagy Lajos király Magyarországnak vezetõ szerepét a Balti tengertõl az Adriáig. Még Mátyás király is szívesen látogatta meg a budaszentlõrinci klostromot és vadászott annak erdejében.

Ma már rég nincs 300 pálos barát s azt a néhányat, aki megmaradt, világgá kergették. Gyengyesi Gergely, majd Hadnagy Bálint korabeli krónikáink sárgult lapjain olvashattuk, hogy Remete Szent Pál sírjához valamikor csodavárók serege özönlött és szerintük nem is hiába. Eppenúgy várhatjuk, hogy a Fillmore melletti Sik Sándor Cserkészpark varázsa is csodát fog művelni: az ott szülei nyelvét elsajátító, az ezeréves óhaza földrajzát, népét, történelmét megismerõ ifjúságunk az eddiginél jobb szellemi fegyverzet birtokában, biztatóbb esélyekkel énekelheti majd:

«... Ránk vár a világ, ez a harc a miénk...»

BÁCHKAI BÉLA

Az élet könyvéből

A KERESZTSÉG SZENTSÉGÉBEN
RÉSZESULTEK*Ausztriában:*

Matola Ibolya Mária, M. István és Mesits Ibolya leánya, 1974 jún. 23-án, Traiskirchenben

Németországban:

Gulyás Emese Katalin, Dr. Gulyás Ákos és Takács Katalin leánya, Münchenben báró Schell-Bauschlott Sándor Lajos Ferenc Jakab, dr. báró Sch.-Bauschlott és báró Reichlin-Melldegg Gabriella fia, Münchenben

Wendler Kristóf, W. Miklós és Gürtler Ruth Renata fia, Münchenben

Lehoczki Mária Magdolna, L. Gábor és Árpás Katica leánya, 1974 júl. 21-én, Münchenben

Rekovics István, R. István és Tóth Rozália fia, 1974 aug. 18-án, Münchenben

Franciaországban:

Gedeon Olivér és Loic, Lyon

Kövesdi Carine, Lyon

Benoit Stefan, B. Dominique és Tompos Anna fia, Bourgoin-Jallieu

Németh Richard, Magland (74)

Farkas Perla, Grenoble

ELSŐÁLDOZÓK

Franciaországban:

Papp Károly és Major Erika, Húsvétvasárnap, Lyonban

Újvári Éva és Contin Elisabeth, Fehérvásárnap, Cluses-ben

Tömör Anna Klára, 1974 május 19-én, a Voreppe-i klarissza kolostorban

Isó Géza, Hiba Patrick, Magyar László,

Bencsik Anna, Farkas Judit, Lyon és környékéről, Anyák-napján, a marista atyák La Neylière-i kápolnájában

Havasi Kinga (Montpellier), 1974 június 9-én a Monoblet-i templomban

Bene Imre (Grenoble), 1974 jún. 16-án a St.Theoffrey-i templomban

EZUSTMISE

Ft. Széles József káplán, 1974 jún. 23-án Alt-Ottakringben ünnepelte pappászentelésének 25. évfordulóját. A hálaadó istentiszteleten a hívek zsúfolásig megtöltötték a plébániatemplomot. Az ünnepi szentbeszédet Msgr. Dr. Gianone Egon, a Pázmáneum rektora tartotta. — A jubilánsnak mi is szívből gratulálunk s kívánjuk, hogy még sok-sok esztendőn át végezhesen eredményes apostoli munkát az Úr szőlőjében.

UNNEPÉLYES HITVALLÁS

Franciaországban:

Kovács Krisztián Áldozócsütörtökön, a Lyon-i marista kollégiumban tett ünnepélyes hitvallást magyar barátai és a koncelebráló magyar lelkész jelenlétében

Bencsik József és Rauk Margit a helyi francia szokás szerint ünnepélyes hitvallást (profession de foi) tettek, 1974 júl. 7-én magyar nyelven a Lyon-i magyar közösség előtt.

EGYHÁZI HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK

Ausztriában:

Csipkó László és Kunz Marianna, 1974 jún. 22-én, Bécsben

Madarassy László és Zahoray Edith Anna, 1974 jún. 23-án, Traiskirchenben

Franciaországban:

Domonkos András és Lambert Christiana, St.Pierre-d'Allevard (38)

Gyöngy Mátyás és Maravilla Hortensia Noves (13)

Havasi Angella és Mérone Roger, Montpellier

Németországban:

Jákli György és Kovács Enikő, 1973 júl. 27-én, Münchenben

Svájcban:

Csákódi Tamás és Ney Madeleine, 1974 júl. 6-án, Vers-chez-Perrin (VD) Lőrincz Pál és Lopez y Ramon Alicia, 1974 júl. 13-án, Lausanne-ban

AZ ÖROK HAZÁBA TÁVOZTAK

Franciaországban:

Fehérvári Emilné szül. Liday Gabriella, 78 éves, St. Etienne (42)

Koza István, 81 éves, Lyon

Patócs Mihály, 55 éves, Lyon

Führer Vilmos, 77 éves, La Roque-sur-Pernes (84)

Németországban:

Papp Erzsébet, 82 éves, Hannoverben

Turi László, 44 éves, Hannoverben

Paulenyák Zsuzsanna, 5 hetes, München

Bujanics Tamás, 72 éves, Münchenben

Dr. Rátkay R. Kálmán, 80 éves, Münchenben

† FT. DR. POLGÁR VILMOS OSB

életének 61-ik évében, Bécsben, 1974 jún. 10-én elhunyt. Pannonhalmán volt gimnáziumi tanár és utána jászágorkormányzó. Bécsben a Caritas Internationális munkatársa. Saját kívánságára hazaszállították Pannonhalmára, ahol az apátsági temetőben helyezték örök nyugalomra. Bécsben a Pázmáneumban jún. 21-én volt a lelkiüdvéért engesztelő gyászmise.

Ha a luxus túl drága lesz

A gazdasági életben luxuscikknek mondják az olyan dolgokat, melyek beszerzése fölösleges, megtartása pedig költséges. Fölösleges, mert nélkülök is nagyon jól meg tudna lenni az ember és drága, mert nem mindennapos dologról van szó. Így lett a luxus a gazdagság jele, elkezdve a luxusautón egészen a luxusbungalowig valahol Tessinben, vagy a Bahama-szigeteken.

De mert az ember mindent könnyen megszokik, mindig újabb és újabb lehetőségeket keres és talál a luxusélet élvezésére. Ide tartozik a luxusutazás, különösen a tengeri utak, főleg a több hónapig tartó tengeri utak luxusgőzönsön. Az idő pénz — mondja a közmondás a világ majd minden nyelvén — s akinek ideje van ilyen tengeri utakra, ez azt is bizonyítja, hogy pénze is van.

A luxus minőségi csúcának eddig a mai idők legkényelmesebb luxushajóján, a «France»-on tett világkörüli utak

számítottak. A külön e célra szerződött írók áhítattal és nagy lelkesedéssel számoltak be a hajón folyó életről, a nem akármilyen életről; dicsérték a tökéletes kiszolgálást (kétezer utasra ezer alkalmazott volt előirányozva), magasztalták a fönséges konyhát, ahol 76 szakács dolgozott éjt nappallá téve és elmondták, az ellátás olyan bőséges, hogy az ember akár leveses kanállal eheti a kaviárt.

De ennek az aranyéletnek, úgy látszik, most már lassan befellegzik, mert a hírek szerint a «France» a jövő évtől kezdve már nem szeli az óceánok kék habjait s valószínűleg végérvényesen kiselejtezik. S a legfőbb ok erre: a hajó nem rentabilis! Az árak annyira emelkedtek az utóbbi időben, hogy a luxusárak sem tudják megmenteni már ezt a luxushajót. A jelek legalábbis erre mutatnak! Mert ha a luxus egyszer túlságosan drága lesz, és a «France» példáját mások is követik, eljuthatunk

arra a pontra, hogy a luxus egyik napról a másikra önmagától megszűnik. Ugyan kinek is telnek öröme abban, hogy luxusvendéglőben egyéke kaviárt, mikor tudja, hogy nem is a kaviárt fizeti meg, hanem a luxusvendéglő fenntartását? Ilyen körülmények között a luxus sem jelent élvezetet már!

Néha egészen furcsa dolgokat figyelhetünk meg ezen a földön. Eddig minden felhívás, tiltakozás a luxus ellen, utalás az éhező embermilliókra, csupán üres szónak, fölösleges erőfeszítésnek bizonyult. A luxus vonzása erősebb volt. De ha túl drága lesz a luxus, hogy luxus legyen, akkor önmagától megszűnik. Bombay és Honkong nyomornegyedeinek lakói immár meg lesznek fosztva attól az élvezettől, hogy bámulhassák a kikötőjükbe befutó luxushajók luxუსutásait. De a legérzékenyebben talán mégiscsak az útibeszámlók szerződött íróit érinti majd a luxushajók halála: mert ugyan hol fogyasztják majd ezután evőkanállal a kaviárt?

HIRDETÉSEK

AZ ÉLETÜNK ELFOGAD

hirdetéseket, azok közlését kérjük a Gazdasági Bizottságon át P.Szőke János címén beküldeni: D - 7 Stuttgart 1, Werastr. 63. Telefon: 43 37 86.

A nyomda a Gazdasági Bizottság megkerülésével nem fogad el hirdetést.

UNGARISCHE
WURSTSPEZIALITÄTEN
AUS EIGENE PRODUKTION!

Füstölt kolbász	kg	12.—	DM
Fehér füstölt szalonna, 5-6 cm vastag	kg	8.—	"
Disznósajt	kg	9.50	"
Bauern fekete hurka	kg	8.—	"
Paprika- Salami	kg	18.—	"
Ungarische-Salami	kg	18.—	"
Schwarzwälder Sonka	kg	18.—	"
Schwarzwälder Speck	kg	14.—	"

Lieferung per Nachnahme.

Minimal 40.— DM-től szállítunk.

Viktor Pál

D - 7063 Welzheim

Joh. Seb. Bachstr. 19.

DIÓSZEGHY TIBOR HITES TOLMÁCS ÉS FORDÍTÓ

(magyar-német és német-magyar) Németországban tanácsadás állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, peres ügyekben segít.

(Tel. 02101/ 541317)

D - 404 Neuss, Daimlerstr. 249.

HIVATALOS FORDÍTÁSOKAT

magyar-német és német-magyar nyelven olcsón és gyorsan készítünk, — Ausztria és Svájc területére is!

Wilhelm Divy

Áll. vizsgázott törvényszéki hivatalos fordító és tolmács.

D - 799 Friedrichshafen, Linderstr. 50.

25 ÉVES, 165 cm MAGAS, FEKETE,

hosszúhajú, zöldszemű értelmiségi magyar lány megismerkedne sportot, zenét, utazást, irodalmat kedvelő, hozzáillő fiatalemberrel. «Loowe Story» jelígeire kér fényképes válaszokat az *Életünk Gazdasági Bizottságához*, 7 Stuttgart 1, Werastr. 63.

RUHRVIDÉKI MAGYAR SZÁRMAZÁSÚ GYÁROS

kapcsolatot keres gyártási programmal rendelkező szakemberekkel, valamint export- és importőrökkel.

Választ «Ruhrvidék» jelígeire az *Életünk Gazdasági Bizottságához*, 7 Stuttgart 1, Werastr. 63. kérünk.

MAGYAR KÖNYVEK ÉS MAGYAR HANGLEMEZEK!

Könyvszenzáció 1974:

20 év után ismét megjelent

Horthy: Emlékirataim,
Luxus kiadás, magyarországi és emigrációs képekkel

DM 34.—

Márai Sándor: Föld, föld
Emlékezések

DM 25.—

Baráth prof.: A magyar népek
őstörténete II.

DM 32.—

Passuth László: Esőisten
siratja Mexikót

DM 22.—

Az emigrációs hanglemezgyártás büszkesége:

Vajda János (bariton) lemeze,

Apon 2755. Hazafias és katonadalok:

Ott, ahol zúg az a négy folyó, — Erdélyi himnusz — Kis lak áll a nagy Duna mentében, — Krasznahorka büszke vára — Nagy Bercsényi Miklós... — A csitári hegyek alatt... — Csinom Palkó, Nyitva van a százados úr ablaka, stb.

Szenzációs kísérőzene cigányzenekarral (Klarinet szólók)

30 cm. Stereo DM 22.—

1 SG 1021 30 cm DM 20.—

Solti Károly énekel, Oláh Kálmán zenekara kíséretében:

Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország — Sárbogárd, Dombóvár — Csak még egyszer tudnék hazamenni — Rákóczi megtérése — Kék nefelejts, — Ott, ahol a Maros vize, stb.

Kérje díjtalan katalógusunkat!

Musica Hungarica

8 München 40, Agnesstr. 45.

Tel: 089 / 180-911

JÓMEGJELÉNÉSŰ, MAGAS, MAGYAR

származású, Franciaországban élő, 34 éves szakmunkás megismerkedne korban hozzáillő, vígkedélyű, házias nővel. Közös szimpátia esetén házasság lehetséges. Fényképes leveleket megválaszolok. Jelige «A Vakánszon találkozhatunk». Leveleket az *Életünk Gazdasági Bizottságához*, 7 Stuttgart 1, Werastr. 63. kérek.

MAGASSZAKKÉPZETTSÉGŰ

FORGÁCSOLÓ SZAKMUNKÁSOK,

GÉPJAVÍTÓLAKATOSOK

magyar környezetben jól fizetett munkát és lakást kaphatnak.

WELLING, 415 Krefeld,

Postfach 2373 (BRD)

SVÁJCBAN ÉLŐ, 71 ÉVES, RK.

dr. jur., antialkoholista özvegy, volt köztisztviselő megismerkedne házasság céljából 60-65 éves, 160-165 cm magas, rk. egészséges, karcsú, házias, szerényigényű, intelligens, barna özvegygel, aki megértő szeretetre és szép életalkonyra vágyik. Válasz fényképpel «Oreg ember nem vénember» jelígeire az *Életünk Gazdasági Bizottságához*: D - 7 Stuttgart 1, Werastr. 63.

A SZÍV

a lelkiélet havi folyóirata

Évente 600 oldalon keresztül tájékoztat az Egyház életéről, nyújt hitünkben megerősítő, lelki életre vezető cikkeket. Évi előfizetési díja 5 USA dollár. Szerkesztik és kiadják a Magyar Jezsuita Atyák. Előfizetni lehet a magyar lelkészknél. Európai főmegbizott:

P. Matyasovitch Henrich,

B - 3000 Leuven,

ÚJ MAGYAR EGYHÁZTÖRTÉNELEM

Az elmúlt évben rendezte sajtó alá és adta ki Münchenben Prof. Dr. Adriányi Gábor Hermann Egyed hátrahagyott magyar egyháztörténelmi kéziratát.

A többszázoldalas kiváló munkát 32.—DM ellenében lehet megrendelni:

Verlag Molnár, D - 8 München 90.

Oertlinweg 4.

Hogyan lehetne őfizetni az Életünkre?

Az Életünk terjesztői

a helyi magyar lelkészek; ők küldik meg kívánatra a lapot a területükön élő híveknek.

Az előfizetési díjat, mely 1973 január 1-ől 10.— svájci frank,

vagy annak megfelelő más valuta, az illetékes magyar lelkészeknek fizessük be.

Csak onnan forduljunk

közvetlenül a kiadóhivatalhoz, ahol a lelkész hiányzik, vagy valami oknál fogva nem terjesztője a lapnak.

Európán kívüli rendeléseket a központi hivatal intéz;

Címe:

Életünk (Unser Leben)

Frongartenstr. 15.

9000 St.Gallen (Schweiz)

Az előfizetés tengerentúlra is

10.— svájci frank; ha azonban légipostával kéri valaki a lapot, 20.— svájci frank, vagy annak megfelelő más valuta.

Rövid hírek

Rómában a Szentévre való felkészülés keretében renoválják a római házak homlokzatát díszítő, jellegzetes Mária-oltárokat — jelentette be a város műértékekkel foglalkozó megbízottja. A renoválási költségeket a város vállalta. Bár ezek az oltárok a néplélek jámborságának tanúi, sokhelyütt magas művészi értéket is képviselnek.

Zairében Mobutu elnök rendeletével eltörölték karácsony megünneplését. Az általa meghirdetett kultúrforradalom keretében nincs helye egyházi ünnepeknek. December 24. még munkaszüneti nap lesz, de ezen a napon az ország népe az alkotmány kihirdetését és az új pénzegység bevezetésének évfordulóját köteles ünnepelni.

A lyoni zsinat 700 éves évfordulójának ünnepségeire a pápa Willebrands kardinálist nevezte ki legátusnak. A jubileumi ünnepségeket okt. 18-20. között tartják. Lyonban 1274-ben X. Gergely pápa hívta össze a 14. Általános Zsinatot, amelyen résztvett Szent Bonaventura és Albertus Magnus is.

Indiában jelenleg 188 katolikus kiadványt tartanak számon. Egyedül Kerala déli államban, ahol a katolikusok egyharmada él, 35 a katolikus újságok és folyóiratok száma. A egymagasabb példányszámúban a The Examiner c. angol nyelvű hetilap jelenik meg. Az ország egyetlen katolikus hírszolgálati irodája — mint jelentettük — anyagi nehézségek miatt nemrég befejezte tevékenységét.

Regensburgban hosszú átépítés és újjárendezés után ünnepélyesen megnyílt a dómkincstár. A régi püspöki palotában hét évszázad legszebb egyházművészeti emlékeit tekintheti meg a közönség. A regensburgi dómkincs nagy része átvészelt a szekularizáció pusztításait és most új fényben láthatja a közönség.

A Pápai Tudományos Akadémiának első ízben van nő tagja. A pápa nemrég hat új tagot nevezett ki, akik között van Montalcini, olasz származású biológia tanárnő, két szövettani biológiai intézet vezetője.

Malawi, Tanzánia, Uganda, Zambia és Kenya keletafrikai országokban 1949-1974 között 290 %-kal emelkedett a katolikusok száma, 1949-ben 2,5 millióról 1974-re 9,9 millióra. Az öt országnak együttesen 45 millió lakosa van. A bennszülött papok száma 1949-ben még csak 280, 1974-ben pedig már 1.159.

Zairében (volt Kongó) jelenleg 109 missziósnővér társulat működik. A bennszülöttek kongregációjának száma pedig 22.

Giscard D'Estaing francia államelnök közelgő római látogatása alkalmával

átveszi a Laterán bazilika tiszteletbeli kanonokjának jelvényeit — közölte nemrég Ugo Poletti kardinálshoz írt levelében. A hagyomány szerint ez a méltóság a mindenkori francia államfőt illeti meg és még IV. Bourbon Henrik uralkodásának idejére nyúlik vissza. A méltóságot folytatólagosan a francia királyok, a két Napoleon és a mindenkori francia államelnök is viselte.

A katolikus hívek önkéntes adománya a missziók támogatására az elmúlt hat év folyamán 30 %-kal emelkedett. A fiatal egyházaknak a befolyt összegből a pápai központ 1973-ban 36,6 millió dollárt osztott szét. Így pl. Afrikának 15,8, Ázsiának pedig 15 millió dollárt juttatott.

Bulgáriában agyszélhűdés következtében 78 éves korában elhunyt Simeon Kokov, az utolsó román katolikus püspök — jelenti a francia hírügynökség. A püspök a múlt év februárja óta betegeskedett és a Szófia-Plovdiv egyházmegye teendőit már vikáriusa látta el az utóbbi időben.

Ausztriában az év első felében megrendezett családi böjt megajánlásainak összege elérte a 2,3 millió DM-et. A pénzösszeget Délkelet-Ázsia fejlődő országainak juttatják, szakember-képző iskolák és szociális létesítmények építésére. Így a tanult szakemberek saját országuk fejlődésén közvetve munkálkodhatnak.

Etiópia 87 ezer kopt katolikusának lelkipásztori gondozását 327 pap látja el. Így az országban 267 hívőre jut egy lelkész.

Chesterton születésének 100. évfordulójáról nagy terjedelemben emlékezett meg az angol katolikus sajtó. A nagy angol író és gondolkodó felnőtt korában katolizált. Számos műve magyar nyelven is megjelent.

A Vatikáni Múzeumok a nagy turista forgalomra való tekintettel szeptember 30-ig reggel 9 órától délután 17 óráig tartanak nyitva. Szombatonként és a hónap utolsó vasárnapján a múzeumok csak reggel 9 órától délután 14 óráig fogadják a látogatókat. A hónap többi vasárnapján zárva maradnak.

Csehszlovákiában az Állami Egyházügyi Hivatal felszólította a katolikus lelkészeket, hogy lehetőleg ne fogadjanak külföldi látogatókat. Kötelezték továbbá őket, hogy az esetleges külföldi látogatást azonnal jelentsék a rendőrségnek, a látogatás tartamáról, okáról, valamint a lefolytatott beszélgetésről készítsenek beszámolót és azt haladéktalanul szolgáltatassák be a rendőrségnek.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetések pedig csak a hónap 12-ig fogadunk el

MINDSZENTY BÍBOROS KÖNYVE:

Esztergom a primások városa

Sajtó alá rendezte Bíró Béla.

A kötet 132 lapon és 40 illusztrációval nyújtja Esztergom hiteles történetét alapításának ezredik évfordulója alkalmából.

A könyv tudományos alapossága mellett mindenki számára élvezetes olvasmány.

Európában a könyv ára 17.50 svájci frank vagy 100.— Schilling.

Megrendelhető:

1. Ungarische Buchdruckerei, Frongartenstr. 15, 9000 St.Gallen, Schweiz.
2. W. B. Dienst 8307 Effretikon, Schweiz, Postfach: 3621.
3. Prof. Dr. Bíró Béla, 1030 Wien 3, Juchgasse 5./2. Austria.

Az USA-ban és Kanadában a könyv ára 5.— USA-dollár.

Megrendelhető:

Sisters of Social Service,
440 Linwood Ave.,
Buffalo, N. Y. 14209.
USA.

Életünk

Az európai magyar katolikusok lapja
Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:

Ungarische Buchdruckerei,
9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15.
(Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés egy évre: 10.— svájci frank
Egyes szám ára: 0.80 svájci frank,
vagy annak megfelelő más valuta.

É l e t ü n k — Unser Leben
Monatschrift für die ungarischen
Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische
Buchdruckerei, 9000 St.Gallen,
Frongartenstr. 15. (Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Kto. Krt. 603 Ungarische Buchdruckerei
Sparkassa der Administration
St. Gallen.

Bezugspreis jährlich 10.— Sfr.